

Love Story Zátory 2 – část zaměřená na období 1946 až 1979

Prolog.

Dne 2. ledna 2021 odvysílala Česká televize na programu ČT1 v pořadu „Z metropole“ zajímavý historický příběh části pražských Holešovic zvané Zátory. Byl to chvályhodný počín, který alespoň základními fakty připomněl osud tohoto území, své vzpomínky tam uvedlo několik pamětníků. Celkové vyznění ale neposkytlo historicky ucelenější přehled, mísily se tam fotografie a příběhy z různých dob a staletí až po současnost, takže divák se v tom příběhu mohl trochu ztrácet. Ono není divu, pamětníků stále ubývá a historických pramenů není nikdy dost. Proto doufám, že pár mých osobních vzpomínek a postřehů může přispět k získání podrobnějšího obrazu o tomto již neexistujícím místě. Zažil jsem tam téměř celou poválečnou dobu, během které Zátory ještě žily, ale také bohužel postupně zanikaly.

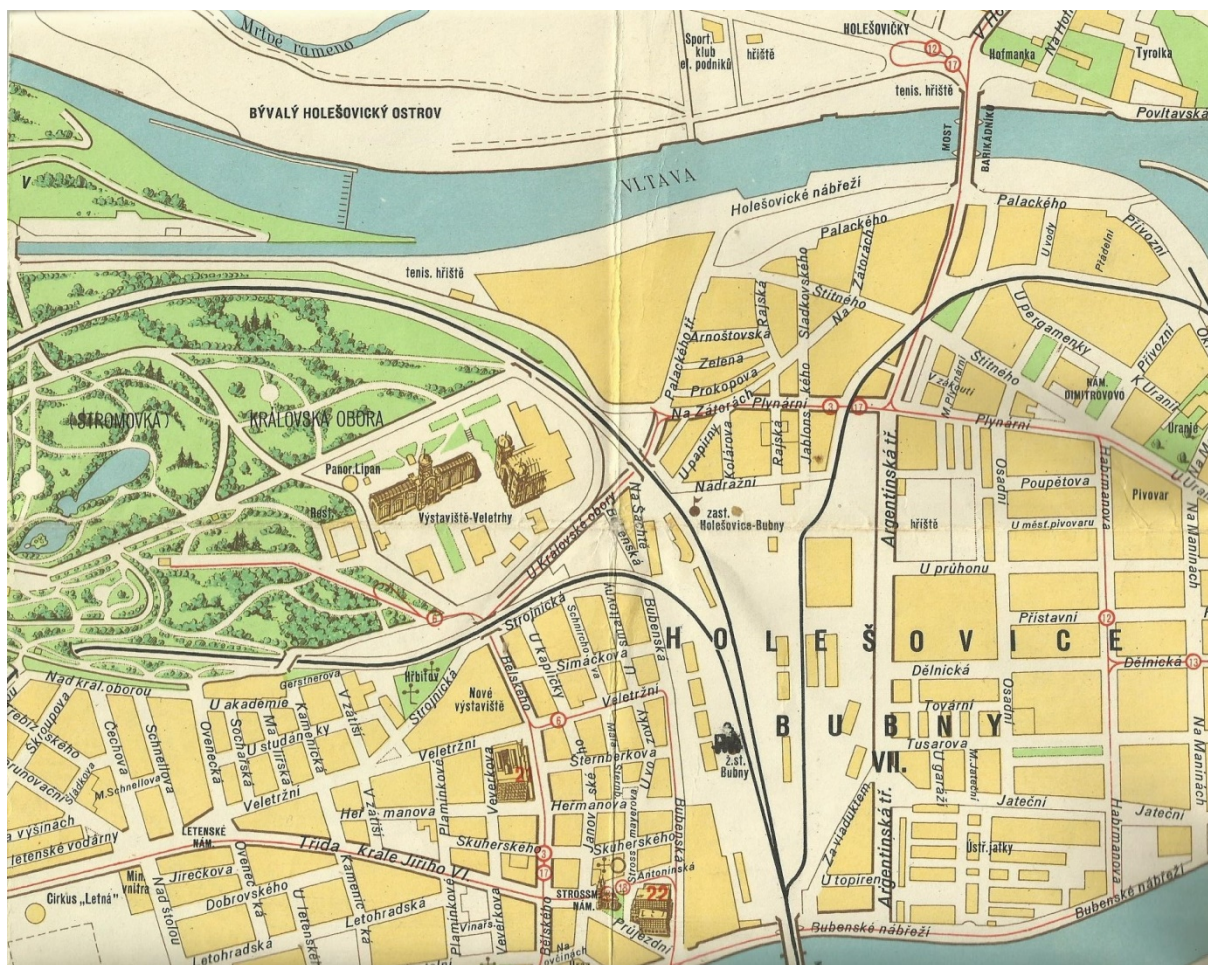
O mém rodném místě.

Narodil jsem se v červenci 1946 v Praze. Na křestním listu vydaném katolickou diecézí u sv. Ludmily na Královských Vinohradech mám kromě příjmení Uhlíř uvedena tři křestní jména - Stanislav, Josef a Emerich. Od narození jsem s menší přestávkou žil a bydlel v činžovním domě v Holešovicích v ulici Plynární 15/487 v oblasti Zátor, a to až do jeho zbourání v r. 1979. Jednalo se o třípatrový dům na severní straně ulice Plynární, moji rodiče měli od r. 1938 pronajatý dvoupokojový byt ve 2. patře. V domě byly v přízemí dva obchody, domovnícký jednopokojový byt s oknem do dvora, dále pak čtyři byty dvoupokojové v prvním a druhém patře a tři byty jednopokojové v patře třetím. Na domě bylo patrné, že byl někdy ve třicátých letech kompletně zrekonstruován a zvýšen o dvě podlaží. Schody a zábradlí do vyšších pater vykazovaly zřetelně modernější styl, nová byla střecha a prostorná půda. Na vnitroblokovou severní stranu byly přistavěny dva balkóny se vstupy z mezipater. Všechna okna do Plynární ulice byla trojdílná a velmi široká. Pokoje na jižní straně tím pádem nádherně světlé. Těsně vedle našich oken byl na krakorci upevněn vlajkový stožár, další anomálie. Pokud tam visela nějaká vlajka, tak vždy jen ta s modrým klínem. Obchody v přízemí včetně vchodu byly obloženy keramickou dlažbou. Dům měl kvalitní trvanlivou omítku šedé barvy, moderní vstupní dveře a vůbec se od všech okolních domů výrazně lišil. Majitelem domu byl po celou dobu jistý pan Čížek, předválečný řezník a uzenář. Až s odstupem let jsem ocenil jeho tvrdohlavost, se kterou odmítl svůj dům předat socialistickému státu a po celou tu dobu fungoval jako náš pan domácí. Bylo celkem pochopitelné, že se mu nechtělo odevzdat svůj zrekonstruovaný dům do státní péče. V okolí byly známé případy, že bývalý majitel mohl v domě zůstat bydlet, ale musel stejně jako jiní ze svého majetku platit státu nájem. Měli jsme k panu domácímu jisté výhrady, že to nebyl člověk právě zdvořilý (jak to u řezníků bývá) a někdy se nechoval k nám nájemníkům právě přívětivě. Na druhé straně bylo obdivuhodné a dodnes to nechápu, jak s tehdejší výší nájemného mohl vůbec dům udržet v obyvatelném a celkem slušném stavu, když třeba za nájemné našeho dvoupokojového bytu, který patřil v domě k nejlepším, mohl inkasovat pouze 120 Kčs měsíčně. Tato částka je z doby po měnové reformě z r. 1953.

Plynární ulice. Prostřední dům vpravo s obchody Potraviny a Mlékárna je č. 15/487, k našemu bytu patří dvě vzdálenější okna (směrem k elektrárně) ve druhém poschodí. Uprostřed je patrná žerď na prapory.

Kuchyň a příslušenství našeho bytu byly situovány na sever směrem do starých Holešovic. Ve vnitrobloku byly pouze nízké domky, ohrady, dvorky a zahrady, proto jsme měli otevřený výhled nejen na Zátory, ale i na Trojský most, řeku, Troju a Kobylisy. Pohledu z našeho okna dominovala zeleň, v blízkosti zeď jednopatrového domu s reklamou Hrabě doprava a v dálce za řekou zámeček na obzoru kobylického kopce. Přímo k našemu domu patřil uklizený vybetonovaný dvorek a plotem oddělená, pečlivě udržovaná ovocná zahrada s trávníkem, pěšinkami a dřevěným altánkem. Často tam chodila manželka pana domácího a o zahradu se pečlivě starala. My jako děti jsme se ani moc neodvažovali lézt přes plot a trhat jablka, hrušky nebo třešně. Podobně udržovaná byla i zahrada patřící k vedlejšímu činžovnímu domu č. 17. Jeho majitelem býval jistý pan Zajíc, jehož rodina obývala i byt v prvním patře. Pamatuji si už jen jeho šedovlasou paní, kterou jsem často z okna vídal na té zahradě. V přízemí domu č. 15 bylo hokynářství resp. obchod s potravinami Bratrství, kde prodával pan Boř, později pan Jindra. Pro tehdejší dobu byly charakteristickými artikly vážená marmeláda nebo sudové kyselé okurky. Pamatuji i způsob prodeje na potravinové lístky. Druhý obchod bylo původně cukrářství Pecháček, později sem byla přestěhována mlékárna z domu č. 17 i s mlékařkou paní Smutnou. Na místě bývalé mlékárny v č. 17 pak byla zřízena čistírna oděvů.

Plán Holešovic z r. 1948. Potom došlo ještě k přejmenování ulic Palackého na Partyzánskou, Zelené na U elektrárny, Prokopovy na Pod Zátorami, Nádražní na Železničářů, Kolárovy na Za papírnu, Štítného na Vrbenského a U Královské obory na U sjezdového paláce a posléze na U výstaviště.

Plynární ulice.

Byla tehdy jednou z hlavních ulic starých Holešovic a Prahy vůbec, na svoji dobu poměrně široká a kromě tramvajových kolejí měla pro každý směr dost široký pruh pro automobilovou dopravu a na obou stranách široký chodník. Mezi zde jezdícími nákladními vozy se po určitou dobu vyskytoval i předválečný parní automobil Škoda Sentinel, pro mne tehdy obrovská atrakce, která pískala, kouřila a vypouštěla páru. Někdy v průběhu padesátých let vlivem technického pokroku ovšem zcela vymizela. Kromě aut a tramvají zde tehdy jezdilo také poměrně dost koňských povozů, ve službách pošty, pivovaru apod. Naši oblíbenou dětskou zábavou byla jízda na zadním stupátku modrého poštovního vozu. Úklid ulic zajišťovali tzv. metaři, kteří zametali vozovku zvláštními košťaty, která měla na konci násady speciální špičatý háček. Ten sloužil k vyškrabávání zbytků koňského trusu ze spár v silniční dlažbě. Plynové lampy zde byly vysoké, vyšší než ty v uličkách starých Zátor. Obsluhující zřízení plynáren byl proto vybaven speciální skládací ovládací tyčí. Později, když se z Plynární ulice stala součást pražského dopravního okruhu, tak hlavně nákladní doprava výrazně zesílila, což sebou neslo nepříjemnost výfukových zplodin a hluk, který našťastí v noci ustával. Staré plynové lampy byly nahrazeny tzv. výbojkami tak, že jedna z nich mi svým bílým světlem svítila přímo do pokoje.

Plynární ulice. Pohled od křižovatky s Argentinskou směrem k elektrárně. Vpravo vzadu silueta domu č. 17, za ním dům č. 15.

Od křižovatky s Argentinskou až k ulici Na Zátorách byla ulice Plynární nedílnou součástí společenství starých Zátor. Kromě zmíněných domů č. 15 a 17 tvořily její severní stranu ještě čtyřpatrový rohák č. 13, který měl ovšem vchod z ulice Jablonského. Tam se prý dříve nacházela hospoda, která byla ovšem předělána na školní družinu, dále přízemní dům č. 11 s vchodem a vjezdem též z ulice Jablonského, kde bydlela jedna cikánská rodina a činžák č. 9. Zde bylo řeznictví původně pana Borče, kde prodávala nepřehlédnutelná paní Kapínová, elektroopravář pan Šimůnek a později okrsková služebna místního policajta p. Martínka. Vedle byl rohák č. 7, ten s vchodem z ulice Rajské, na jehož rohu bylo sklenářství rodiny Winterových, kam náležel i kreslíř a ilustrátor Neprakta, známý též ze spolupráce se spisovatelem Miloslavem Švandrlíkem. Dále přes ulici Rajskou byla ohrada s plakáty, kde jsme mohli mj. celkem pravidelně sledovat program pražských kin, za ní strom s morušemi, u ní pak stanice tramvají, v šedesátých letech zrušená, a na konci ústícím do ulice Na Zátorách jednopatrový domek, zřejmě č. 1.

Ulicí Plynární jezdily tramvajové linky 3 a 17, a protínala ji železniční vlečka mezi přístavem a starým nádražím Holešovice. Křížení železničních a tramvajových kolejí nedaleko od našeho domu způsobovalo při přejezdu tramvaje charakteristické klapání, takže bylo podle zvuku snadné určit, která tramvaj právě projela. „Trojka“ totiž mívala dva vlečáky a „sedmnáctka“ pouze jeden. Staré tramvaje měly tu „výhodu“, že umožňovaly naskakování a vyskakování za jízdy, čehož se tehdy bohatě využívalo. U přeplněných tramvají pak byla běžná jízda na stupátku. Obojí dost riskantní záležitosti. Koncem padesátých let byla linka č. 17 jako jedna z prvních v Praze osazena modernějšími vozy T3 s automaticky zavíranými dveřmi. Před vjezdem vlaku do prostoru ulice se vždy ozývalo houkání lokomotivy a dopravu v ulici pak zastavil železniční zřízenec s praporkem a červeným světlem. Na jižní straně k této vlečce přiléhala ohrada zvaná „bednárna“, potom naproti našemu domu č. 15 tři činžáky č. 10, 12 a 14.

V č. 10 se v přízemí nacházely kanceláře ČSAD, později v 70. letech hygienická stanice s laboratoří. Z jeho obyvatel si vzpomínám na pana Vaňatu, který byl pro naši generaci zajímavý tím, že to byl myslivec a měl flintu. Často byl viděn v zeleném obleku s kloboukem a zmíněnou zbraní, když šel na Staroměstské náměstí střílet přemnožené holuby. Jeho syn Zdeněk, později velký fanda boxu, se mnou chvíli chodil do jedné třídy. Z ostatních nájemníků č. 10 si pamatuju vrstevníka chodícího do stejného ročníku, ale vedlejší třídy, podle jeho zvláštního jména Gibala.

V domě prostředním č. 12 přímo naproti našim oknům bylo řeznictví (Maso uzeniny). V období Vánoc tam bývaly kádě s kapry. Vzpomínám si, jak jeden z vrstevníků jménem Vesecký před těmi káděmi provolával: „Kapr couvá, mrská vocasem“. Nebylo by na tom nic zvláštního, kdyby si ten kluk „nešlapal na jazyk“ při vyslovování sykavek. Přihlížející se ho pak s předstíranou naivitou ptali, jakže se jmenuje a nutili ho tu frázi opakovat, což on ochotně k obecnému pobavení dělal. I takové jsou děti, prostě sranda musí být... Později jsem zažil, jak jeden kamarád, který pro změnu zase ráčkoval, byl podobně žádán o opakování slova „remorkér“.

Jednou jsme se dědou Emerichem (viz další text) dívali na zmíněné řeznictví z okna a děda pravil: „Jestlipak víš, jaký je rozdíl mezi předválečným a současným řeznictvím?“. Samozřejmě jsem nevěděl a děda triumfoval: „Předválečné řeznictví mělo nad krámem ceduli s nápisem „Řezník“ a uvnitř bylo maso. To dnešní má na ceduli nápis „Maso“ a uvnitř je pouze řezník.“

Následoval čtyřpatrový rohák s ulicí Jablonského, který měl na rohu v přízemí bývalou hospodu předělanou na úřadovnu Červeného kříže, ve zbytku přízemí bydlela rodina Petra Bierhanzla zvaného Bimba, který byl jako brankář jeden ze zakládajících členů fotbalových „Plasovců“. Často u nás zvonil, když se chystalo fotbalové klání na blízkém hřišti – „parku“. Bohužel ve svých osmnácti letech tragicky zahynul při havárii na skútru Čezeta, který nedlouho před tím obdržel od rodičů k narozeninám. Nesli jsme to těžce...

Další blok od ulice Jablonského k ulici Rajské tvořily školy, základní škola, ve druhé polovině padesátých let přejmenovaná na 42. osmiletou střední školu Františka Soukala a střední škola sociálně-právní, později pak průmyslová škola oděvní. Přes ulici Rajskou následovalo prašné hřiště s pískovištěm, budkou hlídače a několika řadami kaštanů, které jsme jako tehdejší omladina nazývali „parkem“. Hlídači se tam střídali dva, jednomu, s placatou čepicí, jsme přezdívali Píďala a druhému tělesně postiženému Kopka. Čtyřpatrový činžovní dům Plynární č. 4 (jako jeden z mála nebyl později zbourán) tvořil také jednu stranu hranice toho „parku“. Byly v něm obchody s obuví, papírnictví a školní potřeby (tzv. Narpa) a také prodejna pečiva. V obchodě s botami prodávala pár let moje máma. Na tehdejší dobu to byl dům poměrně honosný. Bydlel zde tehdy v 50-tých a 60-tých letech mj. i hudební skladatel Jiří Bažant. Plynární ulice se tedy významným způsobem váže k muzikálu Starci na chmelu, jehož hudbu tam pan Bažant tehdy zřejmě tvořil. Jednalo se o veliký prostorný přízemní byt, který byl rozdělen na dvě části. V té druhé žila rodina mého spolužáka Zdeňka Pokorného, který sám ovšem byl biologickým potomkem muzikanta Karla Valdaufa. Nezapřel ho ani podobou, ani výrazným hudebním talentem. Už tehdy uměl zahrát na piano prakticky cokoliv a půjčoval mi i starou kytaru.

V r. 1956 nastoupila moje setra Eva do první třídy základní školy a naši se tehdy rozhodli lépe využít klavír nalézající se v našem obýváku tím, že přihlásí Evu k výuce klavíru do hudební školy. Klavír nechali opravit, vyčistit zašlá místa na klávesách a znovu naladit. Následně jsme se s mámou a sestrou vypravili do hudebky, která byla v posledním podkrovním patře základní školy na Dimitrovově náměstí. Přijala nás paní učitelka klavíru, poslechla si důvody zájmu o výuku mé sestry a po všech nutných administrativních úkonech jí zapsala do klavírních začátečnicků. Když jsme se chystali k odchodu, obrátila na mě s dotazem: „No, a co ty tady ?“. Odpověděl jsem, že jsem jen doprovod. Paní učitelka se s tím nespokojila a chtěla, abych v určitém rytmu zatleskal, zaťukal a zazpíval pár předebraných tónů, ukázal jí ruce apod. Na závěr pravila: „Tak toho si okamžitě беру !“. Máma váhala a problém byl také v tom, že v deseti letech jsem podle tehdejších pravidel byl na začátečnicka už starý. Paní učitelka to obratem vyřešila, takže jsem k ní mohl také nastoupit. Po dvou letech si toho někdo všiml, takže jsem pokračoval tak, že jsem k paní učitelce docházel domů až do konce mé docházky na základní školu v r. 1960. Faktem je, že do jejího bytu v Dejvicích jsem jednou týdně jezdil poměrně nerad, ale přesto čtyři roky její výuky na mě zanechaly jisté kladné stopy. Sestra dokončila první výukový šestiletý cyklus normálně.

Z významných osobností se do historie ulice Plynární zapsal i další muzikant, Ivan Mládek. Rodina Mládkova byla po celou popisovanou dobu našimi sousedy v domě Plynární 15. Jejich pětičlenná rodina obývala nevelký byt ve třetím patře a vždy, když jsem tam přišel, mě fascinovalo klavírní křídlo v obývacím pokoji. Muzika tam prostě byla jako doma.

Od Ivana jsem také poprvé slyšel slovo synkopy. Demonstroval mi je na banju a jazzové písničky Jada, já to pak zkoušel doma na klavíru. V té době jsem ale zahrál tak maximálně nudné etudy z klavírní školy, k zábavnému hraní jsem dospěl až později, kdy mě k tomu inspirovaly především písničky ze Semaforu. Další významnou činností, kterou tehdy v dobách našeho útlého mládí Ivan zorganizoval, byl přebor „baráku“ ve stolním hokeji.

Otec JUDr. Bohuslav Mládek byl úředníkem na ministerstvu financí, ale také milovník přírody, vášnivý turista, horolezec, malíř a vůbec renesanční člověk. Autem značky Praga Alfa předválečné výroby se s paní Mládkovou snad každoročně vydávali na túry do slovenských hor. Díky jemu a jeho malířskému talentu existuje také množství obrázků věrně zachycujících tehdejší staré Holešovice. Spřátelili se s mým otcem a když slovo dalo slovo, pomáhal mu táta dostavět chatu v Babicích u Říčan, na samotě u zatopeného bývalého lomu na kámen s průzračnou vodou. Říkalo se tam U skály a místo to bylo opravdu nádherné, hojně vyhledávané ke koupání a rekreaci. Ale i chata měla výjimečnou konstrukci. Na rozdíl od většiny rekreačních chat v místních osadách Hujara a Old Winipeg, které pocházely z období předválečného trampingu a byly skromné, poměrně malé a hlavně dřevěné, měla Mládkova chata rysy spíše rekreačního domečku. Základy měla z žulových kamenů pocházejících z nedalekého lomu v obci Žernovka, ke zdění byly už tehdy použity duté tvárnice. Jako děti jsme tam pak od r. 1952 několik let společně trávili prázdniny, ve složení tři sourozenci Mládkovi, Ivan, Martin a Renata, moje setra Eva a já. Později z Mládkových už jen nejmladší Renata. Našimi prázdninovými „hlídači“ střídavě byli Mládkovi i naši rodiče a také naše babička s dědou Emerichem, o kterém píšu na jiném místě.

Později po cca 5 letech si naši v Babicích nedaleko od lomu pronajali podkroví malého vesnického domku, kam jsme jezdili na dovolené a víkendy až do r. 1975. Ten kraj kolem Babic, jeho volnost, přírodu, pole, lesy, enormně čistý vzduch, trampské a sportovní osady v okolí, jsem si tehdy hned na první pohled zamiloval a už nikdy ho neopustil. Až časem mi došlo, jak velký kontrast byl mezi zaprášeným prostředím tehdejších Holešovic a rekreační oblastí kolem Babic a Říčan. Byli jsme už celkem zvyklí na to, jak holešovická elektrárna chrnila množství popílku, který pak byl přítomen všude, ve vzduchu i na zemi. Vadil při dýchání a projevoval se zvýšenou prašností a mj. i tím, že když v zimě napadal na přírodní kluzišťe, bránil dobrému skluzu při bruslení a hlavně tupil brusle. Tehdy se také tradoval vtip, proč že má holešovická elektrárna čtyři komíny? No, přece tři fáze a nulák. V každém případě velký dík Mládkům za to, že moji rodinu zavedli do velmi příjemného a zároveň zdravého prostředí.

Dalšími obyvateli domu Plynární 15 byly později zmíněné tři sestry, nikoliv Čechovovy, ale Hofmannovy, a také ne povídky, ale všechny (Marie, Olga i Jiřina) učitelky (uf !), v bytě v prvním poschodí. Za nimi často docházel jejich bratr menší postavy s frajerským tralaláčkem na hlavě. Druhý byt v prvním patře obývala paní Pácalová, později pan Ing. Edl, tuším že byl stavař. Malý byt v přízemí s oknem do dvora byl původně součástí cukrářství pana Pecháčka, později zde bydlel domovník pan Vála. Milý starší člověk chatrného zdraví, který denně chodil ostatním nájemníkům pro tehdy oblíbenou Večerní Prahu pěšky až na Strossmayerovo náměstí (jeden čas bylo, naštěstí dočasně, přejmenováno podle komunistického cenzora Václava Kopeckého). Za to od každého obdržel pár haléřů odměny. Jeho konec byl velmi smutný. Při jedné jeho cestě ze Strossmayerova náměstí spadl pod jedoucí tramvaj a než se ho podařilo vyprostit, zemřel. Domovnícký byt pak dostala paní Kocinová původně z Jablonského ulice s manželem. Úklid domu po celou dobu, kterou pamatuji, dělala pečlivě paní Nová z Arnoštovské ulice, máma dvou kluků. Starší Bóža mi přišel celkem slušný, hrál fotbal za dorost Slavoj 7, zato mladší Tonda byl pěkný grázlík a zmiňuji se o něm na jiném místě.

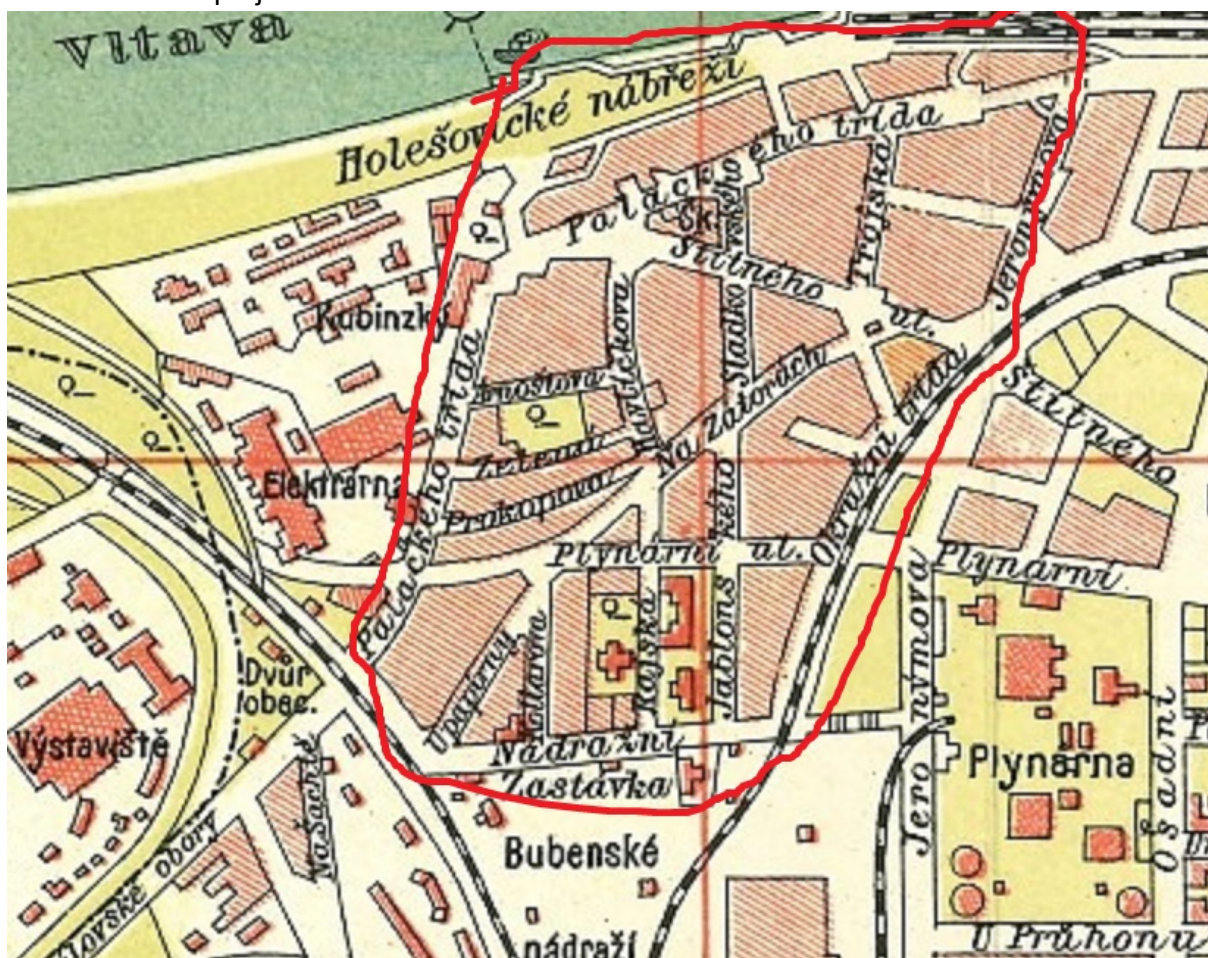
Ve druhém patře naproti nám bydleli Janouchovi se synem Jirkou. Jírka byl o čtyři roky starší a jeho velkou zálibou od pubertálního věku byl tramping. Říkali mu kamarád Georges. Druhý syn Zdeněk byl starší a občas k nim docházel. Pan Janouch byl tak trochu bručoun, paní Janouchová naopak živě a ráda diskutovala s mojí mámou. Kromě jiného s ní často mluvila o své neteři, operní sopranistce Dagmar Rosíkové. Jaké bylo mé překvapení, když po mnoha letech jsem se řízením osudu dostal do pěveckého sboru Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Karlovy (VUS UK) a jako dirigent elév a korepetitor tam fungovala tehdy osmnáctiletá Miriam Němcová, takto dcera paní Rosíkové a muzikálně nesmírně talentovaná studentka dirigování na AMU, fajn holka a později jedna z nejznámějších dirigujících žen a profesorka na konzervatoři. Svět je holt malý.

Ve třetím patře nad námi a naproti Mládkům bydleli Joskovi. Pan Adolf Joska byl akurátní bankovní úředník. Snad jediný člověk se jménem Adolf, kterého jsem v poválečné době potkal. Jejich jediný syn se naopak jmenoval Vladimír a narodil se zhruba rok přede mnou v r. 1945 zrovna v době, kdy všichni obyvatelé domu museli být před spojeneckým bombardováním ukryti ve sklepech a trochu ho to poznamenalo. Od malička jsme byli s Vládou kamarádi. Sport zrovna nebyl jeho doménou, ale od útlého věku se zabýval stavbou krystalek a elektrotechnikou vůbec. Něco z toho jsem se od něho přiučil. Když jsem si jednou podle jeho pokynů vyrobil transformátor z 220 na 9 V, který se mi bohužel trochu zahříval, tak mi řekl nezapomenutelnou větu: „Zavolej do Elektropragy Hlinsko, že jsi vynalezl ponorný vaříč.“ Nakonec se z něho stal telefonní mechanik.

V prostředním bytě se postupně vystřídalo několik nájemníků, původně to manželé Veselí, pamatují si už jen paní, a dále starší manželé Humlovi, jejichž vnučka se mnou chodila na angličtinu a později, po smrti pana Humla, manželé Bergmannovi.

Zátory jako svébytná ohraničená oblast.

Popis jsem začal Plynární ulicí, která mi pochopitelně byla nejbližší, ale do oblastí poválečných Zátor, kromě části od Plynární dolů k řece, organicky patřila rovněž část území od Plynární na jih a jihozápad, zahrnující ulice Jablonského proti škole, Železničářů, Rajska, Za papírnu a U papírny. Obyvatelé této části i starých Zátor tvořili jednu společnou komunitu, kde se lidé navzájem znali, pravidelně se denně potkávali, ať už cestou do práce, při nákupu nebo procházkách. Dvojnásob to platilo o mladé generaci, pro kterou skýtalo prostředí Zátor mnoho příležitostí k zábavě, sportování i dobrodružství. Toto území tvořilo jeden funkční celek přirozeně ohraničený starým nádražím Holešovice-Bubny a přilehlými ohradami s kolejemi, seřazovací kolejiště podél ulice Argentinské přemostěným lávkou pro pěší tzv. Prasečákem, vlečkou mezi tehdejšími nádražím Holešovice a přístavem až k ulici Argentinské, Argentinskou ulicí k Trojskému mostu a hřišti Na Pergamentce, náplavkou a nábřežím Vltavy od Trojského mostu po proudu až ke spojce s ulicí Partyzánskou, objektem holešovické elektrárny a západní stranou ulice Partyzánská s budovou firmy TIBA. Můstek Prasečák získal svůj lidový název tím, že na seřadišti pod ním často, lépe řečeno pravidelně stávaly nákladní železniční vagóny, které před tím odvezly vepře na porážku do blízkých holešovických jatek. Smrádek linoucí se z těchto vozů pak praštil přes nos každého, kdo se rozhodl můstek přejít.

Na mapě z r. 1901 je červeně vyznačeno území spadající do popisované oblasti Zátory.

Škola.

Důležitým spojovacím prvkem byla pro obyvatele Zátor základní škola v ulici Jablonského 3/333, kam chodily téměř všechny děti poválečné generace z uvedené oblasti. Akční rádius této školy sahal kromě popsané oblasti Zátor přes ulice Na šachtě, Bubenská od závor k elektrárně, U sjezdového paláce (dříve U Královské obory) a Za elektrárnou až ke Starému výstavišti, tehdy nově PKOJF (Park kultury a oddechu Julia Fučíka). Ze všech těchto míst pocházeli její žáci. V přízemí školy byly tělocvična a byt školníka pana Radikovského, rázovité postavy tehdejší doby. Byl to člověk nepřehlédnutelný, každé ráno v modrých montérkách kontroloval přicházející žactvo, s rodinou udržoval v pořádku školu i poměrně velkou zahradu a měl u žáků potřebný respekt. Při ranním vstupu do školy bývalo často cítit, co budou mít u Radikovských ten den k obědu. To ke škole neodmyslitelně patřilo. Jen menší část žáků ze Zátor chodila do školy na Dimitrovově (nyní Ortenově) náměstí tzv. Dimitráku. Někdy v průběhu šedesátých let byla základní škola Jablonského zrušena a do školy na Dimitrák byli přesunuti všichni tehdejší žáci. Poválečné proměny školy Jablonského byly velmi zajímavé, ale hlavně poplatné době. Napřed to byla normální škola Na Zátorách, ve které byl ředitelem pan Žitný, typický předválečný seriózní pedagog. V padesátých letech se na něj začal tlačit ambiciózní uvědomělý konkurent soudruh Roháč. Dialektickým řešením této „tlačanky“ bylo rozdělení školy na dvě, 9. a 10. základní školu, a když se podařilo pana Žitného odstranit, zase se to sloučilo do školy jedné, přirozeně už jen s jedním ředitelem Roháčem.

Později byla škola přejmenovaná na 42. osmiletou střední školu Františka Soukala. Franta Soukal byl zhruba desetiletý kluk ulice, který se v květnu 1945 pohyboval kolem barikády na Trojském mostě, jejíž příběh posloužil Janu Drdovi pro povídku Němá barikáda. Přestože ho obránci barikády prý neustále posílali pryč, aby se mu něco nepříhodovalo, on na to nedbal, nosil jim jídlo a neustále se k barikádě vracel. Při jednom z návratů ho trefila kulka a on to nepřežil. Jeho jméno v názvu školy vzniklo jako recese několika mladých učitelů, kteří tak chtěli se skrytým humorem udělat něco jako předstíranou úlitbu komunistickému režimu. Paradoxně se to zalíbilo tehdejší učitelce matematiky a zároveň hlavní pionýrské vedoucí, která pak prosadila tento název jako oficiální a připojila k němu i dodatek – Pionýrská skupina Františka Soukala. Ta osoba byla postižená fanatickou vírou v komunismus a měla za manžela řeckého komunistického imigranta jménem Papadopoulos. Její posedlost vírou neznala mezí a často vyústila až v neuvěřitelné příběhy. V několika z nich jsem figuroval přímo osobně.

Budova školy dnes. Naproti stanice metra Nádraží Holešovice, stromy (kaštany) vpravo jsou součástí hřiště zvaného „park“.

Sport na Zátorách.

Staré Zátory obsahovaly množství hřišť a různých pláček, kde se hrál především fotbal, ale i další sporty. Jezdilo se na kolech, v zimě bruslilo a hrál hokej na přírodních kluzištích Na Plynárně, v parku v Plynárně, na hřišti v ulici Železničářů, u školy na Dimitráku nebo v prostoru mezi ulicemi U elektrárny a Arnoštovskou. Možnost sportovního využití zde pochopitelně byla větší než třeba v přilehlém Malém Berlíně (činžovní čtvrť od Veletržního paláce k nádraží Bubny) nebo na Letné. Projevilo se to třeba tím, že žákovský fotbalový tým ulice Jablonského tak dlouho vyhrával turnaje uličních jedenáctek v tehdejší „Juldě Fuldě“, až si toho všiml pan Kopejtko z Letné, bývalý brankář Viktorie Žižkov a část týmu tehdy zvaného také Plassovci (podle kapitána Petra Plasse) angažoval spolu s dalšími kluky z Letné, Malého Berlína a Troje ve fotbalovém klubu Tatran Praha 7. Osobně jsem měl také tu čest být členem toho týmu. Z uličních jedenáctek si ještě vzpomínám na jména U kapličky, Bubenská, U smaltovny, Heřmanova, Ovenecká, Dělnická nebo U studánky.

Vznik Plassovců přesně odpovídal tehdejším zátorským poměrům. Největším oblíbencem klukovské části byl vždy ten, kdo vlastnil kopací míč a přinesl ho fotbalu chtivé partě na hřiště v Plynárně ulici zvané „park“. Tam se pak často hrávalo až do setmění. Pochopitelně jsem také zatoužil po fotbalovém míči, kterému jsme tehdy říkali „kopačka“. O mém přání se dozvěděl můj děda Josef (bývalý sládek) a jednoho dne mi dal 50 Kčs se slovy: „To máš na ty kopačky“. Částka mi stačila přesně na kožený kopací míč se šněrováním. Od té doby se u nás dveře (ani zvonek) netrhly a s mým přispěním směřovali Plassovci ke svému tehdejšímu fotbalovému Olympu. Abych se vrátil k Tatranu Praha 7, jeho největším úspěchem mé éry byla účast ve finále žákovského přeboru Prahy v r. 1960, kdy tým prohrál jen jediné utkání v Edenu s žáky Slavie (tehdy Dynamo Praha, ale sešíváné dresy stále měli) nešťastně 0:1. Jedinou branku nám tehdy vstřelil Ivan Kopecký, pozdější ligový hráč a trenér.

Finále turnaje žákovských uličních jedenáctek ve „Fučíkárně“ v r. 1956 vyhráli „Plassovci“, na snímku s bílými límečky. Poražení finalisté v sešíváných dresech. Petr Plass v horní řadě objímá svého souseda, jeho bratr Pavel klečící s míčem v ruce, já jsem mezi klečícími objímán soupeřem Tondou Mázlem, také pozdějším spoluhráčem. Dospělý je jeho otec a pozdější funkcionář Tatronu 7. Vedle mne na druhé straně je Jirka Palla, po levé ruce Pavla Plasse je talentovaný všestranný sportovec Bohouš Kábele, další jména Bílek, Janatka, Stampfer, Špička...

Z Jablonského ulice pochází také významná postava Slavie a českého fotbalu Franta Veselý. V roháku Jablonského č. 2 bydlel se svými rodiči a sestrou Evou, která se mnou chodila do první třídy základní školy. S Frantou jsem se potkával hlavně na fotbalových hřištích včetně turnajů uličních jedenáctek ve „Fučíkárně“. Jako prvňáci jsme jednou v bytě Veselých uspořádali celkem nevinný dětský „mejdán“, nicméně jsme za to byli všemi rodiči silně pokáráni. Někdo totiž rozšířil fámu, že se tam dělo bůhvíco. Rodina Veselých se později odstěhovala celkem nedaleko, do Malého Berlína. Dobře si vzpomínám i na Frantova otce, taktéž bývalého fotbalistu Slavie, kterému se pro jeho houpavý krok a běh přezdívalo Kachna. V té době nastupoval za veterány Slavie společně s Vlastou Kopeckým, Pláničkou, Pepi Bicanem, Pučem a dalšími. Často hrávali na fotbalovém stadionu Na Plynárně (později Stadion K. Aksamita, dnes Vltavín), který byl nedaleko. Stačilo jen přejít zmíněný můstek Prasečák nad železničním seřadištěm do ulice Argentinské, a byli jste v areálu Na Plynárně, který byl i domácím hřištěm Tatronu. Jako fotbaloví žáčci jsme zde dokázali porazit i výběry známých klubů, jako byly Dukla Praha, Bohemians (tehdy ČKD Stalingrad) nebo Sparta (tehdy ještě Spartak ČKD Sokolovo). Tehdy se v nich už vyskytovala později známá fotbalová jména jako Knebort, bratři Bouškové nebo Samek. Kromě toho jsem při fotbale Na Plynárně poznal spoustu dalších kluků, včetně obou synů Pepiho Bicana. Z nich Ivan, stejně starý se mnou, hrával v žákovském družstvu Slavoj Praha 7 (dříve Olympie 7) vedeném fotbalovým obětavým nadšencem Zdeňkem Bešťákem nebo za Dynamo Doprava 7, předchůdce Lokomotivy, který byl Na Plynárně domácím klubem. To už přesně nevím. Slavoj byl zároveň i místním rivalem Tatronu a v derby se mezi sebou utkávalo i dost „zátoráků“. Druhým fotbalovým centrem bylo menší a skromnější hřiště na pravém předmostí Trojského mostu zvané Na Pergamentce.

Zdeněk Bešťák vedl kromě Slavojů i fotbalový výběr základní školy Jablonského, kde jsem přirozeně nemohl chybět. Poprvé jsem byl nominován v sedmé třídě, kdy téměř všichni ostatní spoluhráči byli o rok starší, ale hlavně všichni hráli v holešovických klubech Slavoj 7 nebo Doprava 7. Proto na mě zbylo místo pouze na pravém beku. Tehdejší hvězdná sestava byla: Plass - Uhlíř, Hořínek, Bosák - Koška, Bárta - Dvořák, Koubek, Jaška, Pechan, Palla. Náhradník: Veniger. Shodou okolností jsme tehdy deklasovali družstvo školy U Studánky, za kterou nastoupilo několik mých spoluhráčů z Tatrana, ale hlavně je vedl můj trenér Kopejtko, který se tak přesvědčil, že jsem schopen hrát v podstatě na libovolném postu. Důsledkem bylo, že jako původní útočník jsem musel hrát také v záloze nebo na beku, když se tak rozhodl.

Zdeněk Bešťák, shodou okolností bratr tehdejšího šerifa osady Hujara v Babicích Tondy Bešťáka st., byl obětavý fotbalový nadšenec a zároveň také přísný a spravedlivý. Fotbal byl jeho život. Jednou, to už bylo ve třídě osmé, mě potrestal nekompromisním zbavením funkce kapitána školního družstva, když zjistil, že před účastí na tréninku jsem dal přednost návštěvě kina se svojí oblíbenou spolužačkou. Nepomohlo mi ani, že jsem se přiznal a kál se. Navíc kvalita školního fotbalu odchodem starších spolužáků rapidně poklesla, takže mě to ani moc nebavilo. V té době jsem zároveň už také věděl, kdože byl ten Mikuláš, který nám chodil v době mého útlého mládí jednou ročně s čertem a andělem za básničky rozdávat punčochy se sladkostmi, bonbony, ořechy, čokoládou a někdy také uhlí. Zdeněk Bešťák.

S Frantou Veselým jsem se nečekaně potkal ještě mnohem později, a sice v r. 1973. Nikdy mě neopustila moje náklonnost k fotbalu, která se projevila mj. i tím, že jsem (kromě volejbalu) mnoho let také působil jako hráč okresního přeboru v klubu TJ Meteor Břeží nedaleko Říčana. V oblasti tehdy bydlel i legendární brankář Ivo Viktor, který přišel s nápadem, že uspořádá benefiční zápas místního klubu Sokol Pacov (dnes je částí Říčana) proti výběru fotbalových klubů z oblasti Říčanska, za který nastoupí v brance. Spolu s trenérem jednoho z tamějších týmů panem Vodičkou mě též k utkání pozvali. K překvapení všech se v šatně před zápasem najednou objevil Franta Veselý a když mě uviděl vykřikl: „Jé, ahoj, co tady děláš ?“. Odpověděl jsem: „Ahoj, a co tu děláš ty ?“. Pak jsme se objali a Ivo nám všem vysvětlil, že si Frantu k utkání pozval jako překvapení a že Franta souhlasil s podmínkou, že nebude hrát na pravém křídle jako obvykle, ale v záloze jako „špílmachr“. Takže jsem si s ním užil i po fotbalové stránce, hrál jsem vedle něho a on chtěl každý balón. Parádní a nezapomenutelný zážitek, zvláště když si člověk uvědomí, že tito dva excelentní fotbalisté se o tři roky později stali v Bělehradě mistry Evropy.

Říčany-Pacov 1973. Úplně vlevo pan Vodička, Franta Veselý a Ivo Viktor, úplně vpravo já stojící.

V areálu Na Plynárně byla také kruhová betonová požární nádrž, která byla u příležitosti mistrovství Evropy ve volejbalu v r. 1958 přebudována na volejbalový stadion Karla Aksamita. Legendární antukový „kotlík“ měl i umělé osvětlení a po ukončení mistrovství stal se domácím hřištěm ligové Lokomotivy Praha, mistra republiky v r. 1962, následníka klubu Dynamo Doprava 7. V klubovně stadionu se v r. 1960 odehrál náš třídní závěrečný večírek, kde nám náš oblíbený učitel předváděl, jak se tancuje rock-and-roll. Tehdy jsem ještě netušil, že mě tam osud zavane znovu, tentokrát jako hráče ligového družstva dospělých tohoto volejbalového klubu a klubovny si ještě užiju až až. Ve čtrnácti letech jsem totiž zanechal závodního fotbalu a také pod vlivem babických sportovních osad se začal plně věnovat volejbalu v dorostu Sparty Praha. Za zmínku stojí úspěšná účast toho týmu v dorostenecké lize a vítězství ve Velké ceně Prahy, která byla považována za neoficiální mistrovství republiky. S několika spoluhráči jsme pak přešli právě do Lokomotivy. Zmíněná klubovna tam sloužila jako místo prvotního zahánění žízně po zápasech nebo trénincích a také se tam pravidelně scházeli bývalí fotbalisté a volejbalisté, mezi nimi i legendární Josef Bican.

Koupat jsme se chodili především do průplavu poblíž Stromovky, který měl břeh i koryto vydlážděný velkými kameny. Museli jsme dávat pozor na projíždějící šify a občas někdo odnesl nešikovný skok do vody rozbitou hlavou. Poměrně časté bylo, že někdo po vynoření zavolal oblíbený pokřik „hlavou na dně“. Naštěstí se to většinou obešlo bez vážného zranění, jen s nějakou tou boulí. Jednou jsme tam ovšem viděli, jak nějaký dospělák (mohlo mu být tak 20 let) to tam zřejmě moc neznal a předváděl se před svojí slečnou, po hlavě skočil do vody a trochu více než bylo úměrné to „zalomil“. Vynořil se ve zřejmém šoku, hlavu celou od krve. Někdo pak doběhl k telefonní budce na hlavní ulici, zavolal sanitku, která za chvíli opravdu přijela a odvezla ho.

Naše první jarní koupání se tam celkem pravidelně pořádalo každoročně vždy na 1. máje. Šlo spíše o rituál než nějaké dlouhé koupání, bylo to rychlé smočení a hned ven, voda v průplavu dosahovala v té době teploty kolem 12° C. Přesto to byl, po školou nařízené a ostře sledované účasti v májovém průvodu, vždy závěr, na který jsme se dlouho těšili. V létě se pak skákalo do průplavu z mostu vedoucího na Trojský ostrov. Průplav byl také místem střetů s ostatními dětskými „gangy“ z Letné, Malého Berlína atd. Na konci Stromovky po proudu řeky je říční slepé rameno zvané Malá říčka, která každou zimu pravidelně zamrzala. Sem jsme chodili bruslit i hrát hokejové „mače“.

Asi bych měl zmínit ty nejznámější tehdejší „gangstery“, tedy vůdce, náčelníky nebo zástupce dětských společenství, v podstatě takových gangů, které mezi sebou bojovaly o převahu a někdy se pohybovaly až na hraně zákona. Na Zátorách to byli Venca Vacek, Vejdělek, Tonda Nový, bří Kořínkové, Hladký nebo Gusta Pauzr (ten organizoval hlavně cyklovýpady do Malého Berlína), v sousední oblasti kolem holešovické plynárny (tzv. Plynárnici) bří Lochmanové nebo Drábek. V oblasti kolem Dimitráku Emil Dvořák, z Letné pak jistý Čížek, kterému jeho kámoši přezdívali Čejzík. Jednou jsem se s ním dostal do osobního ručního konfliktu, který skončil nerozhodně. On se pral s kdekým a rád. Tenkrát se mu nelíbilo, že jsem v utkání uličních jedenáctek v Juldě Fuldě vstřelil za Plassovce (ulice Jablonského) vítězný gól klukům z ulice Ovenceké na Letné. Pamatuji se na jednu bitvu s Plynárníky, která byla docela drsná, létalo kamení a odneslo to několik zraněných. Oni byli v průměru starší a říkalo se, že mají něco společného s Vyšehradskými jezdci. Určitě to byly boty s „podezdívkou“ a úzké kalhoty „roury“. Sluší se ale podotknout, že veškeré tyto střety probíhaly v rámci fair play, nikdo by si nedovolil podpásový úder, aby šlo více útočníků na jednoho, kopat do ležícího apod. Kolem stojící příslušníci obou gangů sice fandili tomu svému, ale zároveň byli připraveni zasáhnout, kdyby nepsaná pravidla někdo z bojujících porušil.

Jeden z takových incidentů se odehrál i v tzv. „parku“, hřišti se stromy kaštanů na rohu Plynární a Rajské ulice. Tehdy jsem přišel na místo činu pozdě a viděl jsem už jen velkou skupinu kluků stojících kolem ohraničeného čtvercového místa mezi stromy a hlasitě fandících. Co se stalo před tím a jaká byla příčina konfliktu nevím, a když jsem se prodral mezi přihlížejícími trochu blíž, uviděl jsem Ivana Mládka, jak se pere s jedním z těch gangsterských týpků - Vejdělkem. Boj to byl celkem vyrovnaný, ale v závěru se ukázalo, že více sil zbylo přece jen Ivanovi. Srazil Vejdělka obličejem k zemi, zakleknul na něho a ten nemohl dýchat a vzdal se. Svoji prohru obrečel a komentoval ji vzlykaje těmito slovy: „A to mi stalo zrovna ve chvíli, kdy jsem se rozhodl, že se rozběhnu a kopnu ho břicha.“ To už mu ale nebylo nic platné, vítězem byl Ivan.

Ze svého mládí si pamatuji též na některé nezapomenutelné postavy tehdejších Zátor, ať už to byli živnostníci, řemeslníci, hospodští nebo jen prodavači. O těch v ulici Plynární jsem se už zmínil. Vezmeme-li ulici Na Zátorách, na kraji byla lékárna, o dva domy dále prodejna potravin Bratrství, naproti hospoda Na Šumavě a na dalším rohu agitační středisko (co tam bylo před válkou, bohužel nevím, ale asi také hospoda). Naproti tzv. Velké schůdky jako pokračování ulice Rajské směrem k řece. Tam se v padesátých letech natáčel film Cesta zpátky s mladými herci Janou Dítětovou, Eduardem Cupákem a Josefem Vinklářem, což jsme jako děti s velkým zájmem pozorovali. Nebyl to jediný film tehdy natáčený v těchto zajímavých exteriérech, vzpomínám třeba na film Dědeček automobil podle knihy A. Branalda. Ulice Na Zátorách pokračovala po levé straně řadou nízkých domků až k ulici Vrbenského. V jednom z těch domků bylo truhlářství pana Šípala.

Na protější straně ulice Na Zátorách se na křižovatce s ulicí Jablonského nacházela vyhlášená hospoda U kořene, kde se mj. natáčela i epizoda z filmu Hříšní lidé města pražského. Hospodského hrál Josef Hlinomaz, ovšem skutečným hospodským tehdy byl bělohlavý pan Zeman, řečený „Sprosták“ (nikoliv Grobián, jak se někde mylně uvádí). Hospodu vedl velmi bodře a svérázně spolu se svojí paní. Myslím, že jí říkal Růženko. Já jsem k němu do této hospody chodil od svých čtyř let se džbánkem tátovi pro pivo. Táta, který vyrostl v pivovaru jako syn význačného jihočeského sládky, mého dědy Josefa, mi svěřil litrový kameninový džbánek s emblémem Pilsner Urquell, který měl ze svého působení v branži pojišťovny průmyslu kvasného tj. především pivovarů a lihovarů. Pan Zeman uměl natočit tento neprůhledný džbánek na dvě piva na jeden „šnit“ a míru neošidit. Věděl totiž, že kdyby pivo přelával z půllitrů, tak to táta pozná a bude to reklamovat. Mně říkal Stáníčku a to mu vydrželo až do doby, kdy jsem tam chodil na pivo se sousedem Vládou Joskou jako dvacetiletý. Občas mi také řekl: „Tak Stáníčku, kterého hosta si vybereš?“, to když jsem se zájmem sledoval štamgasty, zatímco on mi točil pivo. U kulatého stolu tam tehdy sedávala sestava místních komunistů a nad nimi na zdi visely portréty Stalina a Gottwalda. Tady si dovolím odbočku.

Stalo se U kořene.

Můj druhý děda Emerich, který tehdy bydlel s babičkou na Letné, byl bývalý legionář, v Rusku zraněn, chvíli byl v ruském zajetí a pak bojoval na transsibiřské magistrále, aby se domů do Evropy vrátil až v r. 1920 lodí z Vladivostoku přes Pacifik a Panamský průplav do Terstu. Před první válkou byl učitelem v Bosně, po válce bankovním úředníkem, ale v zásadě to byl vzdělaný, renesanční a vtipný člověk, také trochu dobrodruh, protože jinak by tu sibiřskou anabázi nemohl přežít. Z cesty přes oceán přivezl dost obrázků, které sám namaloval a pár suvenýrů. Mně po něm zbyla bohužel jen kazeta na fotografie, jím vlastnoručně pomalovaná výjevy z této cesty.

Při jedné procházce po Zátorách a okolí, kam se mnou děda rád a často chodil, jsem si jako čtyřleté dítě všiml, že na místní hasičárně visí dva velké portréty Stalina a Gottwalda. Psal se rok 1950 a já se dědy zeptal, co že to tam visí za pány? Děda odušil: „Těch si nevěšmej, to jsou takoví dva moulové.“ Po chvíli jsme dorazili do hostince U kořene, kde si děda chtěl dát pivo. Když jsem tam na zdi uviděl stejné portréty, nahlas, aby mě děda dobře slyšel, jsem prohlásil: „Dědo, podívej se, tady visí také ti dva moulové!“. „Sprosták“ Zeman neztratil duchapřítomnost a pravil potichu k dědovi: „Radši rychle zmizte, než si toho ti komunisté všimnou.“ Díky jemu nám to tehdy prošlo, jen děda přišel o to pivo a já o limonádu.

Ne tak některé další počiny a průpovídky, které jsem od dědy pochytil. Když se mě poněkud silnější manželka budoucího ředitele mé základní školy, která bydlela ve vedlejším domě v Plynární č. 17, zeptala na nějakou banální věc, odpověděl jsem jí: „Ó ano, ano, vzácná panno!“ a zřejmě jí tím způsobil šok. Podobných průpovídek mě děda naučil hodně. V tomto případě ovšem nevím, zda to také nehrálo nějakou roli i v tom, že mi po téměř deseti letech nedal tento ředitel, tehdy už obvodní inspektor pro Prahu 7, doporučení k přijetí na střední školu, přes mé samé jedničky na závěrečném vysvědčení. Doufám, že ne. Ovšem možná za to částečně mohla ješitnost a mstivost pana ředitele, kterého měl můj táta znemožnit na rodičovském sdružení (SRPŠ), když tento tvrdil nesmysly o pojištění. To můj táta jako vystudovaný pojistný matematik a celoživotní pojišťovák nevydržel a prý ho veřejně pěkně utřel. Důvodem mých potíží byl určitě i můj nežádoucí nedělnický původ a také příliš otevřená reakce. Celý příběh měl zajímavé pokračování, o němž se zmíním na jiném místě.

Hospoda U kořene. Vlevo ulice Jablonského směrem k Plynárně. Foto ze seriálu „Hříšní lidé města pražského“ z r.1969.

Ulice a postavy starých Zátor.

Naproti hospodě U kořene, kde pokračovala ulice Jablonského směrem k řece, byly tzv. Malé schůdky a hned pod nimi domek akademického sochaře Kavana. Ulice Na Zátorách pokračovala nízkými domky připomínajícími Zlatou uličku, směrem k ulicím V závětrí a Vrbenského. Po pravé straně měl skladiště malíř pokojů pan Brož, který jinak se svou rodinou bydlel na rohu Plynární a Jablonského v domě, kde byla školní družina. Často jsem ho vídal s károu, na které si vezl své malířské potřeby, když šel za prací. Jeho osud byl velmi smutný. Zhruba někdy v r. 1954 vnikla do jeho bytu Státní bezpečnost a údajně našla pod podlahou v kuchyni ukryté nějaké zbraně. Pan Brož vyfasoval 17 let kriminálu a zanechal zde manželku se dvěma dětmi Alenou a Honzou, které to rozhodně neměly lehké. Někteří, a hlavně komunisté, kterých tam tehdy bylo docela dost, se na ně dívali skrz prsty jako na zločince. Někde v té řadě domků bylo možné najít také kamnáře pana Fuchse.

Ve stejném domě, kde byla hospoda U kořene, bydlel v přízemí s okny do ulice Jablonského pan Zelenka, dříve soukromý holič, tehdy už důchodce. V obývacím pokoji ale měl kompletní holičské zařízení, otočné stavitelné křeslo s opěrkami, velké zrcadlo, pod ním umyvadlo a skříňky a samozřejmě veškeré holičské náčiní, nůžky, strojky, břitvy, štětky atd. Občas na nás mával z okna, abychom se k němu šli nechat ostříhat za 2 Kčs.

Chtěl jen, abychom byli potichu a nikomu o něm nic neříkali. Využívali jsme jeho služeb často, jen se nám pak už moc nelíbilo, že stříhal podle vzoru US Army s vyholenými skráněmi, krkem a zadní částí hlavy a kromě toho nám také do vlasů vtíral účes zpevňující brilantinu. V té době už totiž (poprvé u nás) začal frčet „havel“, tehdy ovšem jen jako vlasový zástřih. Požadavek rodičů, abychom si došli k holiči, byl vždy návštěvou pana Zelenky ovšem beze zbytku splněn a ještě jsme ušetřili. Všichni okolní holiči, byli tam tehdy dva nebo tři, byli dražší.

Ulice Na Zátorách pokračovala k ulici V Závětří a v dolní části po levé straně byla zeď zelinářské zahrady pana Hyndy (nebo Hindy), ne Plichty, jak se někde chybně objevilo. Na pravé straně na rohu s ulicí Vrbenského pak hospoda, jejíž jméno si již nevybavuji a také holič pan Rudolf. Odbočili-li jste do ulice V Závětří, měli jste po pravé straně několik vysokých činžáků a dále jste mohli dojít až k ulici Argentinské, kde byla benzinová pumpa. Z druhé strany u ní ústila ulice Vrbenského. Argentinskou ulicí přes Trojský most jezdily tramvaje č. 3, 17 a 12, později 26, z nich trojka pokračovala Holešovičkami přes Bulovku do Kobylis a 17, 12 a 26 končily hned za mostem na tzv. Pelc-Tyrolce.

Další páteřní komunikací starých Zátor byla ulice Partyzánská (dříve Palackého), která vedla podél elektrárny přes náměstí zvané Ryneček k Trojskému mostu. Hned vpravo do ní u rohové hospody U Libuše ústila ulička Za elektrárnou (dříve Prokopova). Dále stála řada poměrně nových domů, které byly postaveny pro zaměstnance elektrárny a tvořily ulici U elektrárny (dříve Zelená). Před nimi bylo velké prostranství využívané hlavně jako hřiště a místo všemožných dětských aktivit, ohraničené protilehlou řadou starších činžáků zvaných ulice Arnoštovská (dříve Arnoštova). Na rohu ulic Arnoštovské a Partyzánské se nacházela hospoda U Karla IV., kam se vstupovalo po venkovním rohovém schodišti. Ulice Partyzánská pokračovala dále směrem k řece a poté zahýbala doprava na malebné náměstíčko zvané Ryneček. Na rohu směrem k Vltavě byl dvůr, který tehdy patřil taxikáři se zvláštním jménem Fršlínek. Jednou, když jsme šli kolem k řece, zavolal na mne pan Fršlínek, abych mu pomohl roztlačit nepojízdné auto. Když jsem se do auta opřel, chytil mě za lýtko jeho německý ovčák. Dopadlo to celkem dobře, vlčák byl zdravý a pan Fršlínek se tátovi omluvil, jen já jsem pak dlouho měl na noze patrné psí zuby. Bral jsem to tehdy jako potvrzení přísloví – za dobrotu na žebrotu.

Na Rynečku byl po pravé straně patrový dům s hospodou U zeleného stromu a ulice Partyzánská mířila dále souběžně s Vltavou až k Trojskému mostu. Pod oblouky starého Trojského mostu, jak jsme tehdy ze setrvačnosti nazývali most Barikádníků, jsme se v létě chodili koupat a to místo jsme nevynechali ani v ostatních ročních obdobích. Začínala tam totiž náplavka starých Zátor, která se táhla přes celé holešovické nábřeží až k elektrárně. Patřil tam přívoz do Troje pana Podaného, ale také spousta prkenných ohrad, kde se dalo prožít leccjaké dobrodružství. Vzpomínám si, jak jsme tam jednou našli ostré nábojnice z války, které jsme pak házeli do ohníčku. Ještě, že jsme před tím zalehli a z úkrytu poslouchali, jak kulky bouchají do ohrady. Rodiče se to, myslím, jako více našich klukovských lumpáren, nikdy nedověděli, ti by nám asi dali.

Ulice Arnoštovská před demolicí v r. 1978

Horší příběh, ale se šťastným koncem, se u Trojského mostu stal přímo mně, tuším, že to bylo v zimě r. 1954. V symbióze se jménem Zátor jsme se tam s několika spolužáky z tehdejší druhé třídy základní školy pokoušeli uvolňovat nahromaděné kry a posílat je na volnou řeku. Na jedné z ker jsem uklouzl, probořil se a voda nateklá do holínek mě táhla ke dnu. Chtěl jsem volat, ale voda mi svírala hruď. Když už jsem byl skoro pod hladinou, jeden ze spolužáků Arnošt Hurych neztratil duchapřítomnost, podal mi hokejku a na té mě, i přes vlastní riziko proboření, vytáhl. Ostatní stačili jen zkoprněle přihlížet, co se to vlastně děje a jak mi Arnošt zachraňuje život. Už tehdy jsem tu prostě nemusel být. Zůstala na mně suchá pouze bambule od kulichu. Než mě kolegové stačili dovést domů, všechno oblečení na mně zmrzlo, takže jsem byl jako v krunýři. Naši mě okamžitě svlékli, šoupli do postele a podali horký čaj. Kamarádi včetně Arnošta rychle zmizeli, prý aby jim naši nenadávali. O příhodě se dověděli i ve škole. Dnes by to pro Arnošta bylo na vyznamenání od prezidenta republiky. Až po letech se mi Arnošt svěřil, jaké z toho měl psychické trauma a jak ho příběh často provázel i ve snu. Slova díky jsou v tomto případě asi málo...

Okrajové a přilehlé oblasti.

K popisu mi zbývá část, která k Zátorám organicky přiléhá, oblast ulic Železničářů, Rajská, Za papírnu a U papírny, až ke starému nádraží Holešovice-Bubny, odkud pokračovaly vlaky směrem na Roztoky a Žalov. Ulice Železničářů byla na jedné straně ohraničena seřadištěm patřícím ke zmíněnému nádraží a oddělenému ohradou. Protější straně dominoval činžák č.17 se dvěma trakty a velkým počtem bytů. Kromě několika mých spolužáků tam bydlela i rodina učitele hudby pana Švehly, jehož oba synové se potatili. Mladší Pepík byl později známý jako hráč na dechové nástroje ve významných hudebních uskupeních.

K činžáku přiléhalo dětské hřiště, které jsme využívali především jako základní stanoviště pro cyklistické disciplíny. Sloužilo nám jako shromaždiště před výlety i místo servisní. Opravovali jsme zde „osmičky“, píchlé duše, měnili díly, promazávali kola atd. Oblíbenými sporty bylo svezení děvčat na rámu nebo na řídkách kol (k tomu se ukázala velmi vhodná řídka tzv. berany otočená nahoru) nebo pokusy o cykloakrobacii. Většina výletů směřovala ke Strossmayerovu náměstí a pak po nábřeží podle řeky přes Malou Stranu na Smíchov, dále po výpadovcu na Zbraslav, Vrané a Davli. Někdy jsme dojeli až do Štěchovic nebo přes Petrov do Luk pod Medníkem, vždy samozřejmě tentýž den a za světla zase zpět. Sám jsem si občas takto zajel i do Babic.

Značnou část této strany ulice Železničářů tvořila zeď papírny, vedle č.17 byl nižší rohový dům s hospodou U Hájků. Tuto hospodu měl táta jako náhradní, kam jsem mu chodil pro pivo v případě, že U kořene měli zavřeno. Pan hospodský Hájek se vyznačoval hlavně tím, že čepované pivo vážil na stolní váze se sadou závaží v případě, že ho na žádost hosta točil přímo bez přelévání do neprůhledných nádob, džbánek, bandasek atd. Za rohem do ulice Rajske byl vchod do dvora, který si pamatuji už jen matně, někde tam byl sál ochotnického divadla, zřejmě součást hospody. Z ochotnických herců si pamatuji pana Klapku, jako vodníka v Jiráskově Lucerně, jeho syn patřil ke generaci starší než byla ta moje. V ulici Rajske se dále nalézal areál mateřské školy sousedící se zmíněným hřištěm zvaným „park“ a naproti němu zadní trakt školy.

Přes ulici Plynární po levé straně směrem k Velkým schůdkům byl pomníček padlým při pražském povstání a jako pionýři jsme tam museli stávat čestnou stráž. Ve vedlejším Agitačním středisku na rohu s ulicí Na Zátorách se také někdy promítaly filmy, viděl jsem tam třeba animovaný film Pérák, který nás v tom věku hodně bavil, myslím, že i nějaké grotesky a chaplinovky. Ulice Železničářů končila u železniční vlečky a jejím prodloužením byla cesta k Prasečáku. Před tím se v roháku s ul. Jablonského nacházela školní jídelna.

Zbývají ulice U papírny a Za papírnou. V té první stojí za zmínku prodejna drogerie, kde jsme si kupovali dortové svíčky jako náhražku žvýkaček. Někteří měli to štěstí, že oni, nebo spíše jejich rodiče, někde ještě vystrachali zbytky amerických žvýkaček, které po válce byly součástí balíčků UNRRA. Dělili jsme se o ně i tak, že jsme si předávali už notně ožvykané kousky. Na většinu ovšem zbyly ty dortové svíčky po 10 haléřích. Na druhé straně ulice U papírny byla ohrada nebo zahrada, kde v přízemním domě, název bungalow by byl pro něj asi příliš honosný, bydlela rodina mé spolužačky, Plickovi. Ulice Za papírnou byla úzká ulice z jedno až dvoupatrových domků. Spojovala ulici Na Zátorách s ulicí Železničářů. Někde uprostřed po levé straně byla další hospoda U Židlických. Těch hospod bylo v předválečných Zátorách mnohem víc, chtělo by se říci „na každém rohu“ a když jsem bral rozum, nešlo mi do hlavy, jak se mohly všechny uživit. Po válce zřejmě už těžko, tak z některých vznikly školní jídelna, družina, kancelář nebo Agitační středisko...

Už za hranicí celého kompaktního území Zátor byla část směrem k Výstavišti (PKOJF) obsahující ulice Za elektrárnou, část Bubenské, U Královské obory a Na šachtě. Zmiňuji se o ní proto, že tam bydlelo několik mých spolužáků. Na rohovém domě Bubenské a U královské obory byly instalovány velké kulaté hodiny, místu mnohých srazů se říkalo „u hodin“.

Dalším „přílehlým“ územím východně od Zátor byla tzv. Plynárna, tři bloky dělnických domů, kde do jednotlivých bytů se vstupovalo z dlouhých balkónů. Na druhém stupni, myslím v šesté nebo sedmé třídě se naším spolužákem z Plynárny stal Pepík Kapín, pozdější devítinásobný mistr republiky v boxu ve střední váze. K „externím“ územím patřila také křižovatka Argentinská – Plynární a kolem stojící činžovní domy.

Byly vlastně tři, vysoký rohový dům s hospodou Na křížovatce a prodejnou zeleniny a na něj navazující dva domy v ulici Argentinské, před nimiž byla refýž stanice tramvaje. V tom prvním bydlel zmíněný sportovní šikula Bohouš Kábele, spolužák Hejna a v tom druhém (posledním směrem k Troji) bylo v přízemí holičství Vildy Černého a ještě jedna prodejna. Žila zde také paní Hrudková, učitelka hudby, se svým nesmírně hudebně talentovaným synem Jirkou. Chodil na Zátory do vedlejší třídy, hrál ve školním orchestru hlavně na klarinet, ale uměl vzít do ruky téměř jakýkoliv nástroj, ovládal improvizaci i dirigování a byl přirozenou vůdčí osobou tohoto uskupení. Život ale k němu byl krutě nespravedlivý. Jirka Hrudka přezdívaný Brundřa zemřel v patnácti letech na zhoubnou nemoc.

Vrátím-li se k mapce starých Holešovic, nezmínil jsem se ještě o prodloužení ulice Rajske pod Velké schůdky. Po pravé straně byla ohrada s tzv. Sběrnými surovinami, kterou pevně ovládal jistý pan Kraus, mezi námi řečený Krauzák. Odevzdat tam nějaký ten papír, hadry nebo kousek železa bylo pro nás vítaným příjmem někdy až několika korun. Krauzák jejich váhu odečetl vždycky tak, že na tom rozhodně neprodělal, a nám nezbylo než na jeho pravidla přistoupit dle úvahy – lepší něco než nic. Naproti vratům do sběrný ústila ulice U elektrárny. Hned na kraji po levé straně byla v nízkém domku dílna pana Buty. Měl tam pár strojů na obrábění kovů i dřeva (soustruh, pilu, frézku, brusku atd.) a velký výběr náradí. Jeho služeb využíval i můj táta. Na té straně bylo ještě pár nízkých domků následovaných několika na svou dobu moderními činžáky, postavenými pro zaměstnance elektrárny a energetického průmyslu. Poslední z nich sahal až na roh s ulicí Partyzánskou.

Ulice U elektrárny ve směru od Sběrných surovin. V jednom z nízkých domků po levé straně byla dílna pana Buty. V moderním domě nad nimi bydleli energetičtí prominenti včetně rodiny mého níže zmíněného spolužáka.

Můj školní Absurdistán.

V následující části jsem si dovilil trochu více osobní pohled na základní školu v Jablonského ulici. Uvedených pár epizod neuvádím jako výraz nekritického pocitu vlastní výjimečnosti, ale mají pouze jediný cíl. Z pohledu tehdejšího žáka přiblížit poměry a změny, kterými škola v pohnutých padesátých letech minulého století procházela. Samozřejmě, že jako dítě jsem vše vnímal jiným prizmatem, přesto se tam rýsuje celkem zřetelný obraz doby. Na školu bylo vidět z okna našeho bytu. Stačilo jen šikmo přejít ulici Plynární a popojít pár kroků. Vzdálenost v podstatě ideální. V letech 1952 až 1960 jsem tam absolvoval všech tehdy povinných osm let docházky stanovených pro základní vzdělání. V r. 1960 byla poprvé dána možnost školu neskončit a jít ještě do třídy deváté. Několik mých spolužáků toho z různých důvodů využilo. Nejčastěji proto, že se nedostali na vybranou střední školu nebo učňák a chtěli si zlepšit závěrečné vysvědčení nebo prostě jen nevěděli, co by chtěli po škole dělat. Od dalšího školního roku byla už povinná školní docházka devítiletá. V šesti letech jsem tedy nastoupil do školy, kde byl tenkrát ještě ředitelem noblesní pan Žitný a mojí první učitelkou byla precizní starší dáma z Letné, Františka Novotná.

Škola Jablonského 333 a moje první třída v r. 1952. Vpravo paní učitelka Františka Novotná, vlevo nahoře já. Na zdi jsou patrné cedule označující 9. a 10. základní školu.

Jedním z učebních předmětů v první třídě bylo tehdy i náboženství. Paní katechetka nám líčila, jak bůh během šesti dnů stvořil tuto zemi a sedmý den odpočíval, kdo to byli Adam, Eva, Kain, Abel nebo Noe. Základní modlitby jsem uměl z domova, takže jsem měl náskok a docela mě to bavilo. Otčenáš jsem uměl nejen česky, ale od dědy Emericha jsem znal i jeho německo-českou parafrázi, kterou používal před jídlem a za kterou ho babička často okřikovala. Vater unser, der du bist ... dejte na stůl, budem jíst.

Andělíčku, můj strážníčku jsem uměl také a dokonce jsem i věděl, kdo to byl Ježíš Kristus. Shodou okolností se k náboženství váže i mé první záškoláctví. Po obědě jsem šel na hřiště u školy hrát fotbal a úplně zapomněl, že odpoledne mám hodinu náboženství. Ze strany školy mi to prošlo překvapivě snadno, domluvou paní katechetky.

Příští rok náboženství ve škole definitivně skončilo. V naší třídě skončila i paní Novotná a začalo období, kdy náboženství vystřídala pionýrská agitace a pana ředitele Žitného soudruh Roháč. U něj jsem zřejmě už tehdy měl vroubek, vzhledem k tomu, co jsem již dříve řekl jeho poněkud korpulentní paní. „Ó ano, ano, vzácná panno!“ Zpočátku byli rodiče proti mému vstupu do pionýra a mně bylo líto, že všichni mají rudý šátek a já ne. Po roce rodiče pragmaticky povolili. Jak šla další padesátá léta, atmosféra ve škole houstla, což jsem si ve svém věku příliš neuvědomoval anebo uvědomit nechtěl. Trklo mě to až někdy skoro ke konci povinné docházky, na druhém stupni. Byl jsem totiž určitou raritou, což jsem tedy samozřejmě nechápal a bral to jako normální. Žák průběžně se samými jedničkami, zároveň šikovný na všechny možné sporty, od fotbalu, přes atletiku, ping-pong, bruslení, hokej, plavání, závody na kolech a já nevím co ještě a velmi často namočený v různých klukovinách, rozbitá okna, lezení přes ploty, pranice apod.

Když z toho něco prasklo, nezapíral jsem, byl jsem veden k tomu, že lhát se nemá. Pouze jednou jsem strážmistru Martínkovi zapřel okno, které jsem předtím prostřelil prakem. Jenže on se mě ptal, jestli náhodou nemám vzduchovku a tu jsem opravdu neměl. Tím vším jsem si pravděpodobně vytvořil u vrstevníků jistou autoritu, což někteří pedagogové nesli dost nelibě. Dokonce i místoředitelka Hofmanová, které bydlela v našem domě, tudíž dobře znala mě i mé rodiče. Bylo ovšem vždy lépe, když malér provedl někdo s tím nesprávným původem než ten, kdo byl kádrově v pořádku. Když přišla vyšetřovat rozbité okno v naší třídě, k čemuž jsem se hned přiznal, odtušila - no jo, zase Uhlíř, známá firma.

Třída 7. B rok 1958. Z mé školy už byla 42. osmiletá střední škola. Mladší z obou učitelek je příslovečná komunistka Fňouková-Papadopulu, vedle ní místoředitelka Olga Hofmannová, vedle ní Zdeněk Pokorný alias mladý Valdauf. Nahoře v pruhovaném svetru boxer Pepík Kapín, vedle další vysoký propadlík a fenomenální fotbalista Míla Hořínek, já pak se špičkou šátku v kapse košile a moje oblíbená spolužačka sedící zcela vlevo.

Rok 1957 mě zastihl v šesté třídě, kdy ve škole došlo z mého pohledu k zásadnímu zlomu. Do školy přišla totiž ona učitelka matematiky a zároveň fanatická komunistka, o níž se zmiňuji na jiném místě. Okamžitě jsem od ní pocítil určitý tlak, jak všechny převychovat a přivést na její komunistickou víru, a to za každou cenu. Vůbec jí nevyhovoval můj údajný příliš velký vliv na spolužáky a hned se ho pokoušela omezit. První průšvih byl, že mi hodina výuky angličtiny v Jazykové škole na Národní třídě kolidovala se schůzkou Pionýra. K tomu se přidaly tréninky fotbalu, chvíli také hokeje na zimním stadionu na Štvanici vždy od 5 hodin ráno a hodiny klavíru v hudebce na Dimitráku.

Málem bych zapomněl, že náš učitel češtiny a hudební výchovy, známý muzikant a dirigent tanečního orchestru Sláva Štochl se rozhodl, že dobrovolně povinně musím působit v jeho školním pěveckém sboru. Pana učitele podezřívám, že si jím, vzhledem k použitému repertoáru, vylepšoval svůj nevalný kádrový profil. Vůbec dnes netuším, jak jsem to všechno mohl stíhat. Odnesla to Štvanice a hokej v žákovském B-týmu pražské Sparty, kde jsem vydržel jen chvíli. Když jsem na přání rodičů, kteří byli spíše pro kulturu než pro sport, absolvoval konkurs u Bohumila Kulínského st. do pěveckého sboru Čs. rozhlasu, byl jsem nakonec rád, že mě nevzali, byť velmi těsně a sám sbormistr Kulínský mě moc chválil.

Další můj problém byly ty jedničky na vysvědčeních. Z toho automaticky pro mne vyplynula povinnost doučovat některé spolužáky. Podle mne nebyli úplně hloupí, jen ve škole vůbec nedávali pozor nebo se neuměli soustředit. Jako takový Bohouš Kořínek. Jednou jsem dostal za úkol vysvětlit mu doma nějaké slovní příklady z matematiky, typu – dva vlaky vyjíždějí proti sobě z bodu A a bodu B, každý pak jede jinou rychlostí. Za jak dlouho a v kterém bodě dráhy se potkají? Probrali jsme několik takových příkladů a pak se Bobek (tak jsme mu říkali) nečekaně zeptal: „Jak to, když celá země letí tím vesmírem, že já také neletím?“ Odpověděl jsem mu: „Ty samozřejmě také letíš, jen o tom nevíš.“ Pak už se neptal.

Za to se mi Bobek Kořínek podle hesla „pro dobrotu na žebrotu“ záhy odměnil. Po jistém klukovském nedorozumění mezi námi se k tomu bál postavit čelem a hlavně se bál, že mu dám pár facek, k čemuž moc nechybělo. Tak na mne vymyslel lest, že čekal ve vestibulu našeho domu u poštovních schránek a předpokládal, že ho za tu provokaci napadnu. Proto pod schody směrem ke sklepu schoval rváče propadlíka Vaňatu, aby ten mě potom zpacifikoval. Já se opravdu podivil, co tam dělá, poslal jsem ho do zadní části a chtěl jsem pokračovat po schodech nahoru. V tom od sklepa vyběhl Vaňata a když viděl, co se děje a že jsem to prokoukl, řekl mi rozpačitě „ahoj“ a Kořínkovi „pojď vole, jdeme“. Zřejmě si vzpomněl na naše předchozí kamarádství, kdy za mnou občas chodil i domů a znal se s mými rodiči. Tím incident ke značnému zklamání iniciátora úsměvně skončil.

Několik let před tím jsem na stejném místě zažil větší nepříjemnost. U poštovních schránek stál jakýsi divný muž v kabátě a tmavých proužkovaných kalhotách a oslovil mě dotazem, zda v domě bydlí pan Blablaba nebo tak nějak. Pojal jsem podezření a rychle mu odpověděl, že nikdo takový tu nebydlí a už jsem stál na prvních schodech nahoru. On si ale nedal pokoje a vyrazil směrem ke mně s žádostí, abych mu podal ruku. V té chvíli jsem si všiml, že pod rozepnutým kabátem má rozepnutý také poklopec u kalhot a že si tam sahá. Okamžitě jsem vyrazil po schodech a úchyl mě naštěstí buď vůbec nepronásledoval, nebo nedohonil, to už jsem nezaregistroval. Byl jsem vždy docela rychlý a to mě zřejmě zachránilo. Černé proužkované kalhoty jsem pak nemohl dlouho vidět a strašily mě řadu příštích let.

Bobek Kořínek byl skutečně nevšední případ. Bydlel s rodiči a s bráchou Tondou za rohem od nás asi ve čtvrtém domě Jablonského ulice po pravé straně. Paní Kořínková byla zdravotní sestra a otec poměrně starší invalidní důchodce. Tím měl hodně času a zároveň dobře věděl, že Bobek není zrovna vzorem slušného kluka. Nosil krátký černý kabát, placatou čepici, hůl a brýle, navíc byl vybaven dalekohledem. Proto od nás obdržel nelichotivou přezdívku Šmírák nebo Pátrač. Zajímal se ale především o to, zda Bobek nevyvádí nějaké lumpárny a zřejmě si naivně myslel, že jim tím dokáže předcházet. Jeho parádním číslem bylo, že od vltavského břehu na úrovni počátku průplavu sledoval pomocí dalekohledu břeh na protější trojské straně, kde jsme měli tzv. školní pozemky, aby zjistil, zda Bobek při práci na pozemcích nezlobí. Činnost naprosto marná a směšná. Oba jeho synové později skončili stejně neslavně. Bobek v kriminále a Tonda sebevraždou.

V osmé třídě, na rozhraní února a března 1960, nám Bobek Kořínek připravil horké chvílky na lyžařském výcviku v hotelu Skála v krkonošských Vítkovicích. Jako správní čtrnáctiletí chlapáci jsme si jednoho večera uspořádali mejdan, jehož hlavním programem byla konzumace levného vína značek Malagelo, Hořčák a podobných. Bohužel se nám to vymklo z rukou tím, že Bobek se opil do němoty a tak, že jsme se začali obávat o jeho zdraví. Proto jsme raději zavolali učitele, přestože jsme se pak museli ke všemu přiznat. Naopak utajit se mi podařilo noční návštěvu na holčičím pokoji, kterou jsme provedli se spolužákem Lubošem Markem.

Tajně jsme se po večerce vypravili k našim dvěma mladším oblíbenkyním, které s námi byly na výcviku ze sedmé třídy. Ta moje byla blondýnka Marie, která měla z noční návštěvy obrovskou radost a neustále mě přemlouvala, abych si k ní lehnul. Nechápal jsem tak docela, proč to chce a neučinil jsem to, protože jsem se bál, abych u ní neusnul a to by mohl být průšvih. Tím jsem se možná vyhnul průšvihů ještě většímu, ale to jsem tehdy netušil. Marie pak později se mnou absolvovala různé procházky, kterým jsme říkali rande. Kromě jiného se mnou byla za pamětníkem pražského povstání a němé barikády Vildou, o němž se zmiňuji na jiném místě.

Na druhém stupni se pořádala taková anketa, dnes by řeklo výběrové řízení, o nejlepšího žáka celé školy. V případě mého úspěchu v anketě hrozilo, že bych mohl kandidovat i na předsedu celoškolského žákovského výboru a tomu bylo třeba za každou cenu zabránit. Soudružka vrchní pionýrka se sice nakonec smířila s tím, že na zcela formální pionýrské schůzky prostě nemám čas, ale zároveň mě ideologicky zaúkolovala a přidala mi další časově náročnou povinnost. Tou bylo školní rozhlasové vysílání, které prý případnou kandidaturu na předsedu školního výboru vylučovalo a navíc bylo jasné, že mě bude parádně zaměstnávat. Dvakrát týdně, v pondělí a ve středu před osmou ráno, jsem musel ve školním rozhlase hlásit do mikrofonu samé správné a příznivé zprávy, tzv. politické aktuality. Příprava těch pondělních pochopitelně zasahovala do předchozí soboty a neděle. Udělala mě odpovědným za to vysílání, které nazvala „Pionýrskou jitřenkou“ a jen čekala, kdy to nebudu stíhat nebo to přepísku.

Dočkala se v souvislosti s výročí květnového pražského povstání, kdy mi uložila, abych vyhledal přímé účastníky povstání a popsal jejich zážitky se zaměřením na události kolem Němé barikády, která svým umístěním na předmostí Trojského mostu do oblasti Zátor fakticky patřila také. Obešel jsem jich asi pět, ale většinou se báli mluvit nebo mi nic zajímavého neřekli. Jen u jistého pana Vildy v Troji jsem popsal několik papírů jeho vzpomínkami a vyrobil z nich čtvrt hodinový příspěvek do školního rozhlasu. V tom momentě jsem byl na koberečku, protože pan Vilda se kupodivu nebál, zřejmě nelhal a popsal všechno tak, jak bylo, jenže tak trochu v rozporu s oficiální propagandou. V podstatě přiznal, že jakmile se objevily německé tanky, tak všichni obránci barikády utekli, čemuž se, s přihlédnutím k jejich počtu a výzbroji, nelze ani trochu divit. Je to příběh mnohem logičtější a věrohodnější než komunistická fabulace Jana Drdy. Tyto souvislosti a detaily jsem samozřejmě ve třinácti letech a při tehdejší sovětské glorifikaci naším komunistickým režimem znát nemohl. Soudružce se moje relace ovšem hrubě nelíbila a tak jsem jako redaktor okamžitě skončil s pohrůzkou exemplárního trestu.

Předsedou školního výboru se stal celkem logicky (jak jinak) můj snaživý spolužák a její oblíbenec, protože jeho otec byl významným stranickým činitelem na ministerstvu energetiky. Bydleli v pěkném domě pro zaměstnance elektrárny. Jeho maminka odečítala v okolních domech elektroměry a přitom se často zastavila ve škole „ohlídat“ jeho prospěch, jak mi později prozradila jedna moje bývalá učitelka. Soudružce pionýrské vedoucí musím přičíst k dobru, že naše neskrývané animozity se nepromítly do mé známky z matematiky.

Se snaživým spolužákem jsem jakž takž upřímně kamarádil, postupně se mi ovšem něco nezdálo. On se mi totiž chtěl ve všem vyrovnat, a to nejen v prospěchu, kde se mu to celkem vzato za pomoci správného původu rodičů, jejich angažovanosti v KSČ a intervencích jeho matky dařilo, ale také v činnostech, které mu byly bytostně cizí, jako byly fotbal, běhání, atletika, ping pong a sport vůbec, muzika atd. Na druhé straně jsem ho předčil i v klukovských lumpárnách. Jeho snaha se typickým způsobem projevila zhruba v šesté třídě.

To mi děda Emerich z chabého výnosu prodané vilky v Kralupech koupil nejlepší a nejdražší jízdní kolo, které se tehdy koupit dalo, sportovní polozávodní kolo značky Favorit za cenu téměř 1000 Kčs. To moje se od většiny prodávaných, které byly modré, odlišovalo jasně červenou metalickou barvou rámu. Neuplynul nijak dlouhý čas a spolužák se pochlubil, jak jinak než červeným Favoritem. To ovšem byla jediná shoda. Našich cyklistických výletů a akcí, vožení spolužaček na obrácených řídítkách („beranech“) a podobných disciplín, se nikdy nezúčastnil. Výjimkou byl cyklistický závod ve Stromovce, kde jsem ovšem vinou své zbrklosti havaroval už v rozjíždce. Od startu jsem nasadil vysoké tempo, a když už jsem měl náskok asi 30 m a chtěl jsem přepnout na nejrychlejší převod, zasekla se mi přehazovačka a já letěl rovnou přes řídítka, naštěstí bez zranění, ale závod pro mě tím skončil. Spolužák sice rozjíždku dokončil, ale na nepostupovém místě, takže tenkrát jsme skončili oba stejně, v poli poražených.

V té době bylo také celkem obvyklé pořádat pro děti prázdninové tzv. pionýrské tábory. Účast na nich se neobešla bez potvrzení školy a posudku od školní pionýrské organizace. Všichni zúčastnění to brali jako formalitu. Ne tak ovšem soudružka vrchní pionýrka. Napsala mi takové hodnocení, že vedoucí tábora a potažmo všichni účastníci se ode mne po určitou dobu distancovali, protože se báli, jakou lumpárnu tam asi spáchám a jestli třeba někoho nezabiju. Asi po týdně si mě vedoucí tábora, takto také učitel nebo dokonce ředitel na základce, myslím, že se jmenoval Šmejca, zavolal a udiveně se ptal, kdože psal to nesmyslné hodnocení a dal mi ho přečíst. Byla to pro mě příjemná satisfakce. To se stalo o prázdninách po sedmé třídě. O rok později, kdy posudek na mně psal někdo jiný, asi třídní Petřík, a zřejmě mě už příliš nehaněl, byl jsem na pionýrském táboře ministerstva financí v Krásné Lípě ustanoven nejvyšším „velitelem“ tábora, každé ráno jsem podával hlášení při nastoupení všech u vztyčení vlajky a těšil se značné autoritě u kolegů i vedoucích. Přesně podle absurdního schématu tam a zpátky.

V osmé třídě jsme dostali na matematiku naši novou třídní, původem z Ostravy. Byla zřejmě upozorněna na to, že pokud se ve třídě vyskytne nějaká lumpárna, je předem jasné, kdo je za tím a kdo manipuluje spolužáky. Dokonce jsem měl pocit, že se vůči mně chová nepřírozeně až ustrašeně. Vysílala do třídy otázky typu kolik je $a + b$ to celé na druhou a chtěla, aby se ti, kdo znají odpovědi, hlásili. Ptala se mě, proč se nehlásím, když zjistila, že to vím. Odpověděl jsem, že je mi trapné se hlásit, když to ví každý. Přivedl jsem ji tím do rozpaků. Jindy mi za obvyčejné napovídání napsala do žákovské knížky: „Nutí spolužáky k porušování kázně“. Celkem jí ale mohu vyčítat pouze jednu věc nebo spíše epizodu. Jednou mě na poslední chvíli donutila jít v neděli dopoledne soutěžit na matematickou olympiádu, čímž jsem bez omluvy vynechal mistrovský zápas ve fotbale. Trenér to ale pokládal za trapnou výmluvu a pravil, že příště mi předem napíše papír s razítkem.

Na počátku osmé třídy, když jsem byl hlasováním spolužáků zvolen předsedou třídy, vtrhla soudružka pionýrská vedoucí do třídy a prohlásila, že volby neplatí, protože předseda třídy musí být z komunistické rodiny. Zároveň okamžitě centrálně demokraticky určila předsedkyní moji kamarádku ze sousedního domu, která tyto předpoklady měla. Já jsem na to odešel ze třídy a bouchl za sebou dveřmi, protože mi pak hrozila minimálně dvojka z chování na závěrečném vysvědčení. Pionýrská vedoucí naší třídní skupiny, jinak dívka z ČSM (Československý svaz mládeže) vedlejší střední sociálně právní školy, mi sdělila, že to mám nahnuté a že se mi pokusí pomoci. Moc jsem to nechápal, ale dodatečně jsem jí měl asi poděkovat. Zřejmě přiměla mého zastupujícího třídního učitele Petříka, aby mi snížil známku z jiného předmětu a ne z chování. Tím bych měl cestu na střední školu předem definitivně uzavřenou.

Tady si dovolím spekulaci. Nevím, zda a s kým ta dívka opravdu mluvila. Možná to školní „buňka“ KSČ všechno „hodila“ na třídního Petříka, aby mě nějak potrestal. On, pokud mi nechtěl udělit sníženou známku z chování, měl už jen dvě možnosti. Měli jsme ho na tělocvik a dílny. Snížit mi známku z tělocviku, když o mně bylo známo, že jsem aktivní sportovec, by bylo dost zvláštní. Zbývala tedy známka z dílen. Ta se sice zase trochu „tloukla“ s mojí účastí v technickém kroužku (viz zadní strana vysvědčení), ale on si zřejmě musel vybrat. Moje závěrečné vysvědčení bylo vskutku kuriózní. Samé jedničky, ke kterým jsem obdržel první dvojku za osm let, a to z předmětu – práce v dílnách a na školních pozemcích. Abych se přiznal, asi dvakrát jsem vyfasoval napomenutí resp. mínus ke známce z chování.

Třída 8. B rok 1959. Mladší a hubenější z obou učitelů je „náhradní“ třídní Petřík, vedle něj učitel češtiny a zpěvu Sláva Štochl, z druhé strany „Bobek“ Kořínek.

Tím ovšem moje anabáze na základce Jablonského neskončila. Docházel jsem také do tzv. technického kroužku do školních dílen. Kroužek vedl jistý inženýr Šulc, otec jedné ze školaček. Na jaře r. 1960 probíhala v našem ročníku výběrová řízení na střední školy a učiliště. Podle pravidel jsem podal přihlášku na dvě střední školy. Ředitelkou školy byla tehdy už Olga Hofmanová z našeho baráku. Jaké bylo její stanovisko nevím, ale iluze si nedělám. O tom, kdo mohl být v padesátých letech povyšován, také ne. Po pár týdnech čekání jsem obdržel vyjádření z Obvodního národního výboru v Praze 7, že moje další studium je nežádoucí, podepsané obvodním inspektorem Roháčem, který tam mezitím povýšil z postu ředitele naší školy. Oficiální formule byla, že jsem byl dán „mimo pořadí“. Rodiče byli velmi frustrováni a myslím, že psali odvolání. Situace se po krátké době ale úplně otočila. Přišla mi totiž pozvánka k pohovoru na strojní průmyslovku v Betlémské ulici od školy, na kterou jsem se vůbec nehlásil. Podepsán byl ředitel školy Vaněk. Na pohovoru se mě zeptali, co čtu a pravili – přijat. Vše mi došlo, až když jsem později na chodbě průmyslovky potkal pana Ing. Šulce, který tam učil a později byl i místoředitelem. Ředitel Vaněk byl ovšem po r. 1968 vyhozen jako politicky nespolehlivý...

Bod zlomu.

Rok 1960 byl pro staré Zátory, ale i pro mne a mé spolužáky bodem zlomu. Nám skončila povinná školní docházka a staré Zátory se začaly rok před tím bourat. Tento neurvalý zásah, který nemilosrdně zničil svéráznou a v Praze ojedinělou historickou architekturu, jsem mohl jako v přímém přenosu sledovat z okna naší kuchyně. Za své vzaly nízké domky v ulici Partyzánské, celý Ryneček, domky a ohrady na nábřeží, zeleninová zahrada pana Hyndy i mnoho dalších domů. Na jejich místě začala vyrůstat – panelárna.

Celé bych to nazval barbarským zvěrstvem tehdejšího komunistického režimu a ukázkou jeho nekulturní arogance. Bylo to jako noční můra a znamenalo to faktický konec tohoto místa, jeho neopakovatelného étosu a nesmírně zajímavého kousku Prahy. Skončila doba her mezi starými domky a ohradami, část od ulice Na Zátorách k řece byla zničena a zcela ztratila své bývalé kouzlo. Někam zmizeli i spolužáci, kteří tam do té doby bydleli. V místě zahrady patřící k vedlejšímu domu Plynární č. 17 začala růst obludná kontura velké trafostanice. Tehdy jsme ještě netušili, že nás jednou do krabic z panelů zde vyrobených přesunou všechny. Přímo v místě domů č.15 a č.17 je dnes vchod do stanice metra Nádraží Holešovice (dříve Fučíkova). Budova školy jako téměř jediná zůstala a připomíná staré časy. Od roku 1960 jsem se ještě scházel se svými bývalými spolužáky. Byli to převážně ti, kteří pokračovali v deváté třídě a pár dalších, kteří nepatřili do zbourané oblasti a zůstali zde bydlet. Místem našich srazů se stal roh ulice Plynární a Jablonského na straně školy blízko jejího vchodu. Směr z Plynární do Jablonského ulice na straně školy blokovala dopravní značka – zákaz vjezdu do jednosměrné ulice. My jsme jí říkali prostě „cedule“ a tak mezi námi bylo běžné úsloví „příště u cedule“.

Změnily se nám i cíle našich cest. Chodili jsme více do okolních kin, jako byly Veletrhy, Domovina, Oko nebo Letná, popř. Belvédér, v neděli jsme si troufli i do kaváren v centru, vzpomínám třeba na Luxor. Za špatného počasí nám posloužilo i kino v bruselském pavilonu, který byl po světové výstavě v Bruselu v r. 1958 přesunut do Fučíkárny, zhruba na místo, kde bývalo legendární fotbalové hřiště pro uliční jedenáctky a padáková věž. Promítali tam dokola stejné reklamy, což nám nevadilo a většinu jsme jich uměli zpaměti. Naopak kousek vedle vznikly dva volejbalové kurty a osud mě zase jednou na čas vrátil na místo činu. S dorostem Sparty jsme tady hrávali volejbalové exhibice jako součást nedělního kulturního programu PKOJF někdy v letech 1963 a 1964.

Odbočka Betlém.

Vzhledem k až neuvěřitelné analogii se základní školou jsem do děje o Zátorách vložil tuto malou odbočku. Období 1960 až 1964 je u mne spojeno strojnickou průmyslovkou v Betlémské ulici na Starém Městě poblíž Národního divadla. Denně jsem tam dojížděl tramvají č. 17 ze Zátor přes Štrossmayerovo náměstí, nábřeží Otakara Jaroše, Čechův most, kolem právnické fakulty a Rudolfina. Nad odbočkou kolejí z nábřeží na Čechův most se v Letenských sadech tyčilo obrovské monstrum Stalinova pomníku, ovšem jen do r. 1962, kdy bylo monstrum odstřeleno. Přišlo se totiž na to, že dotyčný pěstoval tzv. kult své osobnosti, ale až postupně se ukázalo, že toho měl na svědomí mnohem více. Přesto to byl jistý signál, že by se doba mohla začít aspoň trochu měnit k lepšímu. Především nás mladé začaly zajímat bigbeat a divadla malých forem, vznikaly filmy nové vlny, objevily se zajímavé knihy, na tanečních čajích hrály velké bigbandy a také se začalo pravdivěji mluvit o minulosti. Vypadalo to na kýžené politické uvolnění, ne tak ovšem na mé prámce, tam třídní boj nerušeně pokračoval a jedním ze snaživých aktérů byl i můj třídní.

Pan ředitel Vaněk totiž přijal několik dalších problematických jedinců mého typu a to bylo třeba nějak kompenzovat. Až mnohem později mi došlo, jak už tehdy byla naše třída rozdělenou společností. Byli sem soustředění žáci s tzv. pochybným třídním původem a zároveň ti z těch „správných“ prověřených rodin komunistických. To vše pod dohledem třídně uvědomělého třídního učitele. Ten to „vyšperkoval“ ještě tak, že v závěrečném čtvrtém ročníku posadil k sobě do lavice vždy dva z opačného pólu a uložil jim, aby na sebe vzájemně psali posudky, které potom využíval k hodnocení žáků. Můj příběh ze základky se tady jen s malou mírou odlišnosti zopakoval. Ve třetím ročníku jsem skutečně byl předsedou třídy, ale při podobném hlasování v ročníku čtvrtém jsem si připadal trochu jako vyvrhel. Jen asi dva hrdinové se hlasování, které mělo prokázat moji totální neoblíbenost, zdrželi. Výsledkem bylo, že jsem nebyl vybrán ani mezi těch 20 z celkových třiceti, kteří se mohli zúčastnit odborného zájezdu do NDR. Tříďas zřejmě netušil, že i kdybych vybrán byl, nepřijal bych to. Ve stejné době totiž vrcholila dorostenecká volejbalová liga...

Kromě toho se neúprosně blížila maturita a pak se stalo něco neuvěřitelného. Moje běžné vysvědčení pololetní i závěrečné obsahovalo hodnocení „prospěl s vyznamenáním“, což znamenalo, že obsahovalo pouze jedničky a dvojky a jejich průměr nebyl horší než 1,5. Omlouvám se za ten popis obecně známého pravidla. Vysvědčení maturitní má ale pouze konstatování „prospěl“. Podobně jako na základce mi tam tříďas stříhнул jednu dvojku navíc, takže kritérium pro vyznamenání splněno nebylo. Tehdy jsem to nijak zvlášť nevnímал, ale s odstupem času se pár otázek přece jen nabízí. Po letech si nemyslím, že to všechno mohla být jen náhoda, i když všichni aktéři, kterých jsem měl možnost s odstupem času se zeptat, si tzv. nic nepamatovali nebo zapírali a tvrdili, že žádné pokyny o tom, kdo smí nebo nesmí mít vyznamenání u maturity, neobdrželi. Že by sami byli tak iniciativní? Nebo jenom ten třídní? Faktem je, že po sovětské okupaci, kdy byl vyhozen ředitel Vaněk, byl můj třídní Kolář, řečený Taunus, ustanoven normalizačním ředitelem průmyslovky dopravní. Někteří bývalí spolužáci s ním v té době kamarádili, což jsem tehdy nechápal, ale dnes to považuju za příznačné. Na jednom z třídních srazů, po třiceti letech v r. 1994, mě bývalý tříďas uvítal slovy: „Co na mě tak koukáš? Já jsem ten, kdo ti podepsal maturitní vysvědčení.“ Odpověděl jsem mu: „A nejenom podepsal...“, a pomyslel jsem si: „...ale hlavně posral!“ Ta dvojka ze závěrečné práce mi totiž byla udělena kvůli tomu, že jsem tam v jednom řezu výkresu zapomněl silně obtáhnout jednu čáru... Takže i kdyby ostatní dvě dvojky od tříďase byly spravedlivé, měl bych vyznamenání. Když si vzpomenu, jak maturovali někteří jeho oblíbenci...

Po maturitě jsem odjel na vodu na Slovensko a po návratu jsem měl doma vyrozumění, že jsem byl přijat na strojní fakultu ČVUT, tentokrát bez obstrukcí, když mnou a volejbalovým svazem (byl jsem držitelem první výkonnostní sportovní třídy) původně vybraná fakulta tělesné výchovy a sportu (tehdy ITVS) mi byla vedením školy důrazně nedoporučena. Že prý jsou třeba strojírenské „kádry“. Další vývoj způsobil, že jsem se navzdory tomu stal programátorem...

Zlatá šedesátá na Zátorách.

Od r. 1960, který znamenal ukončení mé docházky na základní školu v Jablonského ulici, původní charakter starých Zátor postupně mizel. Zůstalo pár hospod, třeba ta U kořene, kam jsem občas se sousedem nebo s bývalými spolužáky zašel. Občas jsme využili i hospody za hranicemi bývalých Zátor. Naše společenství ze základky skončilo odchodem kluků z mého ročníku na vojnu v r. 1965. Já jsem se sice ulil nástupem na vysokou školu, ale na bujarou oslavu končící v letenské hospodě Na Mělníku s otevírací dobou do 3 hodin ráno nikdy nezapomenu. V následujícím ponurém ránu mě rodiče vyhnali na tehdy nepovinnou přednášku z matematiky, což jsem pokorně akceptoval, ovšem mnoho dlouhých let poté jsem se nemohl na rum ani podívat. Po dobu studia na strojní fakultě jsem doma na Zátorách spíš už jen přespával a ve zkuškovém období se učil.

Jednou o víkendu jsem doháněl látku ke zkoušce, byl jsem doma sám a naši v Babicích. Od rána jsem ležel ve skriptech a ve čtyři odpoledne mě napadlo, že bych si mohl dojít pro nějaké občerstvení. Všechny obchody na Zátorách včetně blízkých hospod byly zavřené, až jsem došel k restauraci U dobrého pramene, která byla v Plynární ulici na rohu blízko Dimitráku. Vešel jsem dovnitř a nestačil se divit. Možná tam měli dobrý pramen, ale s obsluhou a hosty už to bylo horší. Chvilí jsem postával u výčepu, aniž by si mě kdokoliv všimnul. Ten pramen byl tak dobrý, že se od jednoho stolu zvednul chlápek asi dvojnásobné váhy, kterou jsem tehdy disponoval já, přišel ke mně a pravil: „Jsi vožralej jako prase, tak koukej odsud vypadnout nebo uvidíš!“ a za přihlížení hostinského mě začal vytlačovat směrem ke dveřím. Marně jsem namítal, že si chci jen něco koupit a že opilý rozhodně nejsem. To ho naštvalo ještě víc, takže jsem radši vycouval ven a na rozloučenou s ním jsem si poklepal na čelo. Tehdy jsem uměl slušně běhat a jeho váha byla zaplaťpánbůh na mé straně, takže to dobře dopadlo. Jen to občerstvení žádné nebylo.

Většinu volného času v době studia mi zabraly volejbal a prázdninové brigády, a když jsem měl jen chvilku času, mířil jsem do oblíbených Babic. Z mého života a z vysokých škol vůbec zcela zmizelo kádrování a dobrovolně povinné členství v ČSM, který byl nahrazen smysluplnějšími studentskými samosprávami. Za zmínku stojí snad ještě pohnutý rok 1968, kdy politické uvolnění kulminovalo, také díky předchozím událostem kolem studentských kolejí v listopadu 1967. Známými tvářemi té doby byli studenti Müller a Holeček. 21. srpna ráno mě budila moje máma už jako studenta čtvrtého ročníku strojní fakulty ČVUT s tím, že si původně myslela, že v rádiu tak brzo ráno vysílají nějakou divnou hru z války, ale záhy jí došlo, že je to realita. Když jsme se pak podívali z okna, uviděli jsme Plynární ulici plnou tanků s bílým pruhem...Člověk by tam čekal srp a kladivo, ale zřejmě šlo o utajení.

Následovala studentská stávka v budově strojní fakulty v Dejvicích (jejími aktivními účastníky byly skupina Rangers s mými kamarády a spolužáky Jirkou Veisserem a Mildou Dufkem, redaktor čs. rozhlasu Jan Petránek a další osobnosti tehdejší doby), potom postupná deziluze, Palachova oběť a pohřeb, hokejové události s estébáckou provokací kolem rozbitého Aeroflotu na Václavském náměstí, nástup Husáka, kolaborantské svinstvo československých silových orgánů a lidových milicí proti vlastním lidem 21. srpna 1969 a šmytec v podobě normalizace. Moje promoce v listopadu 1969 se v podstatě časově shodovala s nástupem normalizačních „opatření“, lépe řečeno represí. Na legální vycestování na dohodnutou odbornou praxi do Mnichova jsem mohl zapomenout...

Epilog.

Sedmdesátá léta již nic podnětného nepřinesla. Ze zbytku Zátor se stala normální šedá součást Prahy, jako byla většina ostatních čtvrtí. Přispěla k tomu i normalizace, strach, pohnuté osudy lidí, nedůvěra a vzájemné odcizení.

Po mém nástupu do pracovního procesu jsem se setkával s lidmi, kteří odmítli nazvat sovětskou okupaci bratrskou pomocí, byli nekompromisně vyhozeni ze svých dosavadních postů a byli moc rádi, když mohli zastávat místa podúředníků a nemuseli k lopatě. Vesměs se jednalo o lidi zcela zlomené. Strašná zkušenost. Shodou okolností jsem pak cca 6 let také pracoval v Holešovicích těsně vedle Zátor a poblíž stadionu Lokomotivy v ulici Osadní ve výpočetním středisku. Občas jsem zaskočil na oběd domů, ale hlavní výhodou bylo, že jsem mohl celkem operativně vozit mého vážně nemocného tátu k pravidelným ošetřením do nemocnice na Bulovce. Bydlení v Plynární a ve zbytku Zátor se od čekání na Godota odlišovalo tím, že ten Godot nakonec přišel v podobě bourání našeho domu č. 15 jako jednoho z posledních v r. 1979. Můj táta těsně před tím zemřel, snad věděl proč a já po něm, po menší tahanici s bytovým úřadem ONV Praha 7, zdědil nájemní právo k panelovému bytu na Jižním Městě. Nevzpomínám si, že by za celých 33 let od r. 1946 byl některý z bytů v našem domě vykraden. Snad jednou nějaký sklep. Dům se na noc zamykal. V chodbě jsem tak celkem bezpečně nechával kolo, mopedu i skútra. Poslední den v Plynární 15 to změnil. Shodou okolností jsme byli i posledním stěhovaným bytem. Při čekání na stěhováky jsem na chodbě chvíli přestal hlídat krabice s věcmi. Někjaký „dobrák“ toho okamžitě využil a tak jsem přišel o řadu LP desek, většinu sportovních trofejí, medailí, diplomů, pohárů, fotek a o nějaké další osobní věci, pro mne docela cenné. Stěhováci nakonec přece jen přijeli, vše zbylé naložili a tím má účast a jakákoliv příslušnost k tomuto nevšednímu, a nebojím se říci i nešťastnému kousku světa definitivně skončila. Do konce komunismu zbývalo ještě dlouhých deset let.

Poděkování.

Za poskytnutí nebo upřesnění některých informací autor děkuje:

- Ivanu Mládkovi
- Arnoštu Hurychovi
- Evě Velínské
- Haně Koděrové
- Janu Šobotníkovi
- Karlu Šlapákovi

Edice 0404-2024

Přílohy:

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

Osmiletá střední škola
v Praze 7, Jablonského 333.

Třída *osma B*

Číslo v třídním výkazu *12*

Školní rok 19 *59*/19 *60*

VYSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení: *Stanislav Uhlíř*
Data narození: den *2.* měsíc *červenec* rok 19 *46*
místo *Praha*, okres *Praha*
Národnost: *česká* Státní příslušnost: *československá*

	I. pololetí	II. pololetí
Chování	<i>velmi dobře</i>	<i>velmi dobře</i>
Prospěch v povinných předmětech		
Český jazyk a literatura	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Ruský jazyk a literatura	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Dějepis	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Zeměpis	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Ústava ČSR a SSSR	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Matematika	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Fyzika	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Chemie	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Biologie	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Tělesná výchova	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Kreslení	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Rýsování	<i>vyborný</i>	<i>vyborný</i>
Hudební výchova		
Praktická cvičení v dílnách a na školních pozemcích	<i>vyborný</i>	<i>chvalitebný</i>
Práce v domácnosti		

I. pololetí		II. pololetí	
Prospěch v nepovinných předmětech			
Hud. výhra	výborný	Hud. výhra	výborný
Zájmové kroužky			
Pracoval(a) v kroužku <i>technickém</i>		Pracoval(a) v kroužku <i>technickém</i>	
Pracoval(a) v kroužku		Pracoval(a) v kroužku	
Zameškané hodiny: omluvené <i>47</i> neomluvené <i>0</i>		Zameškané hodiny: omluvené <i>33</i> neomluvené <i>0</i>	
Celkový prospěch: <i>prospěl</i> <i>s vyznamenáním</i>		Celkový prospěch: <i>prospěl</i> <i>s vyznamenáním</i>	
Je ☒ způsobilý postoupit do vyšší třídy.			
V <i>Praxi</i> dne <i>30. ledna</i> 19 <i>60</i>		V <i>Praxi</i> dne <i>15. června</i> 19 <i>60</i>	
 <i>Oldřich Slavomír</i> ředitel ka <i>J. Muzičková</i> třídní učitel ka		 <i>Oldřich Slavomír</i> ředitel ka <i>J. Růžek</i> třídní učitel	

STUPNICE ZNÁMEK

Stupeň:	1	2	3	4	5
Chování:	velmi dobré	uspokojivé	méně uspokojivé	neuspokojivé	—
Prospěch:	výborný	chvalitebný	dobry	dostatečný	nedostatečný
Celkový prospěch:	prospěl(a) s vyznamenáním	prospěl(a)	neprospěl(a)	—	—

Patisk zakázán.

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

ŠKOLA: STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STROJNICKÁ V PRAZE I - ST. MĚSTO, BETLÉMSKÁ 4

OBOR: STROJÍRENSTVÍ

Čtyřleté studium

Číslo: 29140

VYSVĚDČENÍ O MATURITNÍ ZKOUŠCE

Jméno a příjmení:

Stanislav Uhlík

Den, měsíc a rok narození:

2. července 1946

Rodiště:

Praha

, kraj:

Hlavní město Praha

Národnost:

česká

Státní příslušnost:

československá

Maturitní zkoušku vykonal

z jazyka českého

s prospěchem

výborným

z jazyka ruského

„

výborným

z strojírenství

„

chvalitebným

z výrobních konstrukcí

„

chvalitebným

z

„

odbornou práci konal na téma:

- výroba přípravek -

a obhájil ji s prospěchem

chvalitebným

Celkový prospěch: - prospěl -

V

Praze

dne

18. června 1964

J. J. J. J. J.
předseda komise

J. J. J. J. J.
ředitel školy

J. J. J. J. J.
třídní učitel

Starší dorost Sparty Praha (tehdy ještě Spartak ČKD Sokolovo) na Stadionu Karla Aksamita 1963.

Atlas Kortrijk - Lokomotiva Praha 1972

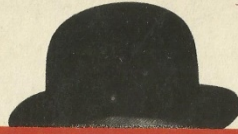
Sparta – ligový dorost 1963. Zleva stojí Jirka Macháček, Čenda Jeřáb, Láda Novák, Ríša Lebruška, trenér Miroslav Pulkráb a vedoucí družstva p. Lehovec, zleva v podřepu Edwin Anděl, Mirek Zelenka, Pepa Těšitel, Pavel Stein a Standa Uhlíř.

Obvodní vojenská správa Praha 7	
Razítko OVS, která voj. knížku vydala	
Podpis vydávajícího a ověřujícího orgánu	
Všeobecné záznamy	
4. Data anamnézy	den, měsíc a rok: 2. 4. 1946
	místo (MNV): Praha-7
	okres:
5. Vzdělání	všeobecné: 8 tříd 205 - 1960
	odborné: 4 roky SPŠ - strojíř - a mat.
	vyšokotkolokální: 14. samostatné fab. strojíř - č. út. 1969
	politické:
7. Občanské povolání	strojíř inženýr
8. Národnost	československá
Vojenské evidenční záznamy	
13. Evidenční skupina	A
1. Číslo vojenské odbornosti	946
Název čísla vojenské odbornosti	
14. Způsobilost pro funkci	průpravná / na malomáru
Záznam o použitelnosti v době války v jiné odbornosti	
2. ČVO	
15. Funkce	

Záznam o vojenské odbornosti v mé vojenské knížce.

BANJO BAND IVANA MLÁDKA

*Starší, kamoládni
a dětišná a puberty*

Ivan Mládek

23. 10. 1976

panton
11 0654 H

BANJO BAND IVANA MLÁDKA

DOBŘÝ DEN!

Strana 1

1. Ivan Mládek DÁŠA NOVÁKOVÁ 3'17"
2. Ivan Mládek LINDA 2'03"
3. Ivan Mládek NEOPATRNÝ KŘEČEK 2'06"
4. Ivan Mládek/Emil Synek MRAVENCÍ V KREDENCI 1'48"

Strana 2

10. Ivan Mládek/Emil Synek DÁŠA JEDLA CUKROVÍ 2'14"
11. Ivan Mládek HELEME SE, NEMELE SE! 2'34"
12. Ivan Mládek/František Prošek KDYŽ JE V PRAZE HIC 2'29"

VZÁCNÝ TO DAR HUMORU! Přirozeného, srozumitelného a inteligentního zároveň. Líbí se posluchačům, okouzluje kritiky, dráždí laicky — co chutí víc! Samozřejmě, že Mládek se svými jasnými slovy, dá a řáje, to je podmínka vývoje. Dávka však není určena prognózám, ta zachycuje současný stav. Tabule dokonce prófex třiletým sněžením. Bavi, ale taky dokumentuje.

1. INTERPRETAČNÍ TVÁŘ. Veskrae vlastní, nenkoukanou a neodposlouchanou. Rdo se však ubíje bez inspirací, bez vychucí.